

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE POSITIE VAN DE ADVOCaat IN NOORD-AMERIKA

I.

Mijn werkzaamheden als voorzitter van de Congress-Commissie van de International Bar Association geven mij gelegenheid om de plaatsen die de advocaat in de samenleving in de verschillende landen inneemt, met elkaar te kunnen vergelijken. Het is mijn indruk, dat de positie van de advocaat in de Angel-Saksische landen sterker is dan in de landen waar het code-systeem toegepast wordt. Dit verschil is in de eerste plaats een uitvloeisel van de historische ontwikkeling in Engeland. Sedert de slag van Hastings in 1066 heeft de juridische apparatuur, d.w.z. rechters en advocaten tezamen, een overwegende invloed uitgeoefend niet alleen op de vorming van het recht, maar ook op de politieke ontwikkeling. In Engeland en dientengevolge ook in Noord-Amerika is de rechterlijke macht op grond van eigen verdienste en prestatie naast de wetgevende macht en de uitvoerende macht een levend, zelfstandig element in het staatsbestel.

Voorts hebben de advocaten in deze landen ingezien, dat een goede organisatie noodzakelijk is om de positie van de advocaat in het algemeen sterk te maken. De advocatenverenigingen houden zich niet alleen bezig met de behartiging van directe groepsbelangen, zij nemen een zeer actief aandeel in de scholing van hun leden. Voor elk gebied van het recht zijn commissies georganiseerd, die eensdeels rondetafel-conferenties en voordrachten voor de leden van de Balie organiseren en anderdeels het resultaat van het onderling overleg in adviezen over wetswijziging, enz. ter kennis van de overheid en het publiek brengen. In de advocatenverenigingen wordt door velen hard gewerkt.

The Record of the Association of the Bar of the City of New York vermeldt, dat bij voorbeeld in April 1950 rondetafel-conferenties of voordrachten zijn gehouden over de volgende onderwerpen :

De wenselijkheid van wijzigingen in de wetgeving van de Staat New York.

Het ontwerpen van testamenten en acten, waarbij trusts in het leven worden geroepen.

De bevordering van de uniformiteit van de wetgeving van wissels en chèques.

Uitoefening van de rechtspraktijk door onbevoegden.

Het procesrecht zowel van de Staat New York als van de Verenigde Staten.

De afwikkeling van vreemde nalatenschappen.

Assurantierecht, arbeidswetgeving, vennootschapsrecht, internationaal recht, medische jurisprudentie, luchtrecht, economische positie van de advocaat, belastingrecht, administratief recht, auteursrecht.

De maand April is als voorbeeld genomen, omdat het goed gemiddelde is en omdat ik in die maand over de afwikkeling van vreemde nalatenschappen gesproken heb. Ik sprak te zamen met een rechter, lid van een *Surrogate Court*, met de *public administrator*, een advocaat die met de afwikkeling van nalatenschappen belast is, indien daarin niet op andere wijze voorzien is, met een New Yorks confrère, die specialist op dit gebied is. Bij deze gelegenheid zag ik hoe grondig de inleiders door herhaald onderling overleg de discussies voorbereiden en hoe groot de belangstelling van een gehoor van 500 advocaten was.

In het gebouw van de New Yorkse Balie zijn niet minder dan twee volledig ingerichte rechtszalen aanwezig, die gebruikt worden om door het voeren van fictieve processen de leden te scholen. Rechters en leden van de staande magistratuur nemen op de voet van volkomen gelijkheid, ja op kameraadschappelijke wijze aan deze discussies en leer-procedures deel. Dikwerf maken rechters van deze gelegenheid gebruik om de jongste ontwikkeling van de rechtspraak nader toe te lichten.

Ten dele is de sterke positie van de advocaat ook een direct uitvloeisel van het verschil in rechtstelsel.

In de Verenigde Staten van Amerika bestaat bij voorbeeld geen kadaster. Alle werkzaamheden, die noodzakelijk zijn in verband met titels van onroerende goederen worden door advocaten verricht. In de Angel-Saksische landen bestaan weliswaar personen, die de titel van notaris voeren, deze functionarissen bepalen er zich in hoofdzaak toe handtekeningen te legaliseren en vast te stellen, dat bepaalde personen bepaalde verklaringen onder eed hebben afgelegd (*affidavit*). Alle werkzaamheden in verband met de overdracht van onroerende goederen en het bezwaren van dezelve worden door advocaten en niet door notarissen verricht. Testamenten worden niet ten overstaan van notarissen verleden, doch in onderhandse geschriften neergelegd, waarbij dikwerf de advocaat van advies dient.

Oprichtingsacten van vennootschappen worden onderhands opgemaakt. Ook hierbij is het gebied

waarop de advocaat in de Verenigde Staten en in Canada werkzaam is, veel omvattender dan in België.

Tenslotte hebben de advocaten een monopolie ten aanzien van het geven van juridisch advies.

Een bank of andere instelling mag noch mondeling noch schriftelijk haar mening geven over juridische problemen. Zij mag dit slechts laten doen door bemiddeling van een ingeschreven lid van de Balie. Banken hebben altijd een van de grote kantoren als vaste raadslieden. Deze kantoren houden als regel kantoor in het bankgebouw, zodat indien nodig direct contact mogelijk is. Vaste vergoedingen, die tussen de \$ 200.000 en 500.000 liggen, worden hiervoor door grote ondernemingen betaald. Banken en andere instellingen hebben echter dikwerf ook eigen juridische staven; deze bestaan dan altijd uit leden van de Balie.

De stad New York heeft een stadsadvocaat, die aldaar *Corporation Counsel of the City of New York* genoemd wordt. Op dit kantoor zijn meer dan 1000 ingeschreven leden van de Balie werkzaam, die allen een vast salaris genieten.

Assurantie-maatschappijen, trust-maatschappijen en maatschappijen tot exploitatie van waterleidings-, gas- en electriciteitsbedrijven hebben als regel ook een groot aantal ingeschreven leden van de Balie in dienst. Dit verhindert echter niet, dat deze maatschappijen en instellingen zich er ook van te onthouden hebben om als zodanig een mening over problemen van juridische aard, interpretatie van wetten, enz., kenbaar te maken.

In de laatste tijd ontwikkelen de Amerikaanse *Bar Associations* een betrekkelijk grote activiteit om de onrechtmatige uitoefening van de rechtspraak door leken of door ondernemingen en organisaties tegen te gaan.

Niet zo heel lang geleden werd in de Staat New York een vonnis gewezen, waarbij de vordering van een accountant tot betaling van een honorarium ontzegd werd op grond van het feit, dat deze accountant zich begeven had op het gebied van uitlegging en interpretatie van belastingswetten. De rechter zeide, dit mag alleen door een advocaat gebeuren en iemand die zonder daartoe bevoegd te zijn advies geeft, heeft natuurlijk geen recht om daarvoor een vergoeding te vragen.

De talrijke trust-maatschappen en trust-afdelingen van banken, die uiteraard gecompliceerde juridische problemen te behandelen hebben, komen wel eens in conflict met deze bepalingen. De erkende *Bar Associations* zijn in zulke gevallen gerechtigd om namens alle advocaten op te treden en rechterlijke beslissingen ter zake uit te lokken. Een trust-maatschappij, die op ruime schaal propaganda-brochures verspreid had, waarvan terecht gezegd kon worden dat zij juridische adviezen bevatte, was door de advocatenvereniging voor de rechter gedaagd.

Het *American Bar Journal* publiceerde in zijn Aprilnummer van dit jaar een overeenkomst tussen een Balie in Minnesota en twee in Minneapolis gevestigde banken, die op 24 April 1950 getekend was om een einde te maken aan een tussen partijen ahangig rechtsgeding wegens onrechtmatige uitoefening van een rechtskundige praktijk. Deze overeenkomst regelt in details wat de bank mag en wat zij niet mag doen. Zo bepaalt de overeenkomst, dat wanneer een bank in een advertentie opwekt van haar diensten als trustee gebruik te maken, zij er bij moet vermelden, dat de trustakte door een advocaat moet worden opgemaakt. De trust-maatschappij mag noch direct noch indirect aanbieden zelf advies

te geven; zij mag het publiek ook niet opwekken om juridische problemen aan haar voor te leggen. Indien een trust-maatschappij een ontwerp-overeenkomst aan een cliënt voorlegt, dan moet zij de toekomstige cliënt uitnodigen om zijn advocaat uit te nodigen om aan de besprekingen deel te nemen. Ik moge volstaan met deze regels te vermelden om een indruk te geven hoe gedetailleerd dit lijvige document is.

De leden van de rechterlijke macht die in de Staat New York gekozen worden door de bevolking, of die, gelijk dit het geval is met de rechters van de Verenigde Staten, door de President voor de duur van het leven benoemd worden, komen als regel voort uit de gelederen der advocaten. Een advocaat die rechter wordt, verliest zijn stemrecht in de *Bar Association*, maar niet zijn lidmaatschap; hij wordt gedurende de tijd van zijn rechterschap op een speciale lijst van rechtersleden geplaatst. De juridische ambtenaren in de ministeries zijn en blijven advocaten; zij zijn ingeschreven als lid van de Balie, waarin zij dikwijls een actieve rol vervullen. Hierbij komt nog, dat vooraanstaande advocaten dikwerf tijdelijk belangrijke overheidsfuncties vervullen. Vele advocaten zijn opgetreden als staatssecretaris van justitie (*assistant attorney general*). De tegenwoordige voorzitter voor de Commissie van Buitenlands Recht van de Balie te New York, Mr Berle, was onder Roosevelt plaatsvervangend secretaris van Staat. De onlangs afgetreden deken van de New Yorkse Balie, de heer Patterson, was gedurende vele jaren Staatssecretaris van Oorlog. Ambassadeur John Forster Dulles, die met de opstelling van het Japans vredesverdrag belast is, is het hoofd van een van de grootste advocatenkantoren in New York, Sullivan & Cromwell, waarop ook de Staat der Nederlanden dikwerf een beroep pleegt te doen. Dit tijdelijk vervullen van belangrijke functies in het openbare leven draagt ook wederom bij tot een verhoging van de standing en het verantwoordelijkheidsgevoel van de advocaat. Het bevordert in hoge mate het vriendschappelijk, ik mag haast zeggen kameraadschappelijk overleg tussen rechters, ambtenaren van de staande magistratuur en advocaten. Dit verklaart ook, dat het mogelijk is, dat het in de cabaret-voorstelling, die eens per jaar door advocaten in het gebouw van de New Yorkse Balie gegeven wordt, dikwerf een rechter als conferencier optreedt. Ik heb zelfs bij zulke gelegenheden wel liedjes horen zingen, waarvan de schrijver-en-componist-rechter mede in het stuk optrad.

II.

Zowel in de Verenigde Staten als in Canada zijn door de advocatenverenigingen en door de overheid allerlei gegevens verzameld, die bij de beoordeling van de economische positie van de advocaat van belang zijn.

In de Verenigde Staten zijn 169.489 juristen als advocaten en rechters werkzaam; in Canada 9700. Op één jurist vallen in Canada 1395 personen; in de Verenigde Staten 862 personen en in België op één advocaat 2464 personen.

Canada heeft iets minder dan 2 % vrouwelijke advocaten; de Verenigde Staten iets meer dan 2 %. Van de 9700 juristen in Canada zijn er een kleine 300 als rechters werkzaam, ongeveer 1400 zijn in dienst van de overheid of van het bedrijfsleven en ruim 8000 oefenen actief een juridische praktijk uit.

Sinds 1900 is de toename van het aantal advocaten achtergebleven bij de toename van de bevolking. In steden met meer dan 500.000 inwoners wonen in

Canada 25 % van de bevolking en er zijn 32,2 % van de advocaten gevestigd.

28 % van de advocaten werden toegelaten in de periode na 1940; 2,3 % werden toegelaten vóór 1900, 5 % in de periode 1900-1909, en 14,5 % in de daarop volgende 10 jaar.

Ongeveer de helft van de Canadese advocaten oefenen een praktijk alleen uit. In 1900 waren het 53,4 %, in 1950 47,4 %. In 1900 werkten er 39,7 % van de advocaten in kleine associaties — niet meer dan drie advocaten — in 1950 was dit gedaald tot 33,4 %. Aan de grotere kantoren, bestaande uit meer dan drie en minder dan zeven advocaten, waren in 1900 6,9 % en in 1950 19 % van de ingeschreven advocaten verbonden. Over kantoren met zeven advocaten of meer, waarvan er in Canada slechts weinig zijn, zijn de gegevens wel verzameld maar niet gepubliceerd, omdat publicatie van deze cijfers tot het prijsgeven van zakengeheimen zou kunnen leiden.

In de Staat New York bij voorbeeld spreekt men van grote kantoren wanneer er 90 en meer advocaten in het verband van één firma werkzaam zijn. Hoewel niet ontkend kan worden, dat de grote firma's in New York een uiterst belangrijke positie innemen, zo betekent dat ook weer niet, dat er niet een aantal kleinere firma's en zelfs alleenwerkende advocaten, dikwerf specialisten op bepaald gebied, zijn die met succes praktijk uitoefenen. Er zijn kantoorgebouwen in New York, waar 30 of 40 advocatenkantoren gevestigd zijn en waarin een door de verhuurder in stand gehouden juridische bibliotheek aanwezig is ter beschikking van alle huurders-advocaten.

Martindale Hubbell's Directory, waarin een overzicht van alle kantoren der Verenigde Staten gegeven wordt, vermeldde in de uitgave van 1948 284 kantoren in de Verenigde Staten met 8 of meer partners in 57 verschillende Staten. 73 waren er in New York gevestigd en 25 in Chicago.

Omtrent de verhouding tussen het aantal partners en de gesalarieerde medewerkers zij nog vermeld, dat de firma Cravath Swaine & Moore in 1940 22 partners en 72 *associated lawyers* telde.

III.

Het Canadese Bureau voor de Statistiek heeft in November 1950 een statistiek gepubliceerd over het inkomen van de advocaten in Canada over de jaren 1946, 1947 en 1948. Deze statistiek is gebaseerd op de gegevens, die de advocaten vrijwillig omtrent hun inkomen uit *hun praktijk* verstrekt hebben.

De bruto-inkomsten van alle advocaten in Canada werd voor 1948 geschat op ruim \$ 55.000.000; hiervan werden 40 % of ruim \$ 22.000.000 aan onkosten uitgegeven, terwijl voor de partners en de gesalarieerde advocaten in totaal ongeveer 60 % van het bruto-inkomen overblijft.

De gemiddelde onkosten van advocatenkantoren in de Verenigde Staten worden geschat op 26 % van het bruto-inkomen.

Hetgeen hierboven omtrent het verschil in karakter tussen de Belgische en de Canadese advocatenpraktijk gezegd is, wordt bevestigd, indien wij nagaan, uit welke gebieden van het recht de advocaten hun inkomen betrekken.

30 % van de bruto-inkomsten van de advocaten in Canada vloeit voort uit werkzaamheden verricht in verband met onroerend goed. Aangezien deze werkzaamheden voor een groot deel uit routinewerk bestaat, is het begrijpelijk dat de juristen, die zich speciaal hiermede bezig houden, een inkomen ge-

nieten, hetwelk 20 % lager is dan het gemiddelde inkomen van de advocaat in Canada.

Honoraria in verband met nalatenschappen leveren 20 % van het totale gemiddelde inkomen van de advocaat op. In Canada is evenals in de Verenigde Staten elke nalatenschap, die \$ 50.000 of meer bedraagt, onderworpen aan een bepaald toezicht door een bijzonder daartoe aangewezen rechter. De nalatenschap moet door een executeur behandeld worden. Advocaten treden op als executeurs en juridische adviseurs. Volgens de in 1948 gepubliceerde statistiek bedroeg het gemiddelde honorarium van de advocaten voor het beheer en de afwikkeling van boedels \$ 30 voor elke \$ 1000 van het vermogen.

Het vennootschapsrecht levert 18 % van het totale bruto-inkomen op.

Het zal een zekere verbazing wekken in de kringen van de Belgische advocaten, dat het voeren van processen, of eigenlijk juist gezegd: het deelnemen aan *trials* als een afzonderlijke bron van inkomsten vermeld wordt. Het is juist dit eigenaardige en van het Belgische recht zo afwijkende *trial*, hetwelk het voor continentaal-Europese juristen dikwijls zo moeilijk maakt de gang van zaken in de rechtszalen in de Angel-Saksische landen te begrijpen en te waarderen. Men zoude geneigd zijn om te zeggen, dat *trials* zich op elk gebied kunnen voordoen en dus niet als een afzonderlijke bron van inkomsten beschouwd kunnen worden. Het zou mij te ver voeren om in het kader van dit artikel een overzicht te geven van het Angel-Saksisch procesrecht en van de openbare behandeling van de zaak, juist omdat het zo sterk afwijkt van hetgeen in West-Europa gebruikelijk is. Wel zij het proces- en bewijsrecht als een onderwerp voor bijzondere studie voor continentaal-Europese juristen aanbevolen. Het kruisverhoor van getuigen, het inzicht in de tactiek van deze eigenaardige manier van openbare behandeling en psychologische beïnvloeding van de jury stellen aan de advocaat, die een partij bij een *trial* vertegenwoordigt, ongewoon hoge eisen van parate feitelijke kennis, niet alleen van het recht, maar ook van de feiten, van ongewone slagvaardigheid en gevatheid. Zo heeft zich dan in Canada en in de Verenigde Staten een groep van specialisten gevormd, die men *trial lawyers* noemt en die niets anders doen dan optreden voor de rechtbanken. Elk groot kantoor heeft in de eigen organisatie één of meer *trial lawyers*; daarnaast zijn er ook *trial lawyers* die optreden voor verschillende kleinere kantoren.

Het *New York Law Journal* heeft in de nummers van 21, 22 en 23 Augustus 1951 een uiterst interessant artikel van de heer Josef Proskauer, Senior-Chef van *Proskauer, Rose, Goetz & Mendelsohn*, gepubliceerd, waarin hij schrijft over de *principles of the art of cross examination*. Hij legt in dit artikel de nadruk op de *kunst* of de *gave*, die de *trial lawyer* moet hebben. In dit verband moge ook gewezen worden op het uitstekende boek van Wellmann, *The Art of Cross-Examination*.

Het optreden in processen levert aan de advocaten in het algemeen 11 % van het totale inkomen op.

Het inkomen van *trial lawyers* ligt in het algemeen iets hoger dan dat van de gemiddelde advocaat, terwijl het inkomen van *trial lawyers* van reputatie belangrijk boven het gemiddelde uitgaat.

De zaken betreffende het familierecht leveren 5 % op en alle andere gebieden 16 % van het totale bruto-inkomen.

Zowel in Canada als in de Verenigde Staten neemt de specialisatie op bepaalde gebieden sterk toe. Spe-

cialisten op het gebied van vennootschappen hebben ongeveer het dubbel inkomen van de gemiddelde advocaat.

Zeerecht en assurantierecht, die slechts door een kleine groep van advocaten uitgeoefend worden, leveren zeer goede resultaten op. Er zijn in New York een vijf- of zestal kantoren, die met elkaar een goede verstandhouding onderhouden en die dit gebied vrijwel geheel beheersen.

Typisch is, dat in Canada belastingsadviezen een zeer ondergeschikte rol spelen. De opbrengst van adviezen op dit gebied is slechts 1% van het totale bruto-inkomen. Op dit gebied is in Canada in tegenstelling met de ontwikkeling in de Verenigde Staten het adviseurschap naar de belastingconsulenten en accountants verplaatst.

In het algemeen kan nog vermeld worden, dat in de Verenigde Staten zaken in behandeling genomen mogen worden tegen een honorarium bestaande uit een procentsgewijs aandeel van het bereikte resultaat. Men verdedigt deze methode met erop te wijzen, dat personen, die anders niet in staat zouden zijn om een advocatenvoorschot te betalen en, in geval van verlies, honorarium en kosten te vergoeden, door de hierboven geschetste afspraak in de gelegenheid worden gesteld om hun vordering toch te doen gelden. Het zijn inderdaad de minderbemiddelden, die in geval van het winnen 15, 20, 50 % van het provenu aan hun raadsman moeten afstaan, die deze methode verdedigen. Het systeem heeft anderzijds onmiskenbaar tot ongewenste uitwassen geleid.

Uit statistieken in Canada en de Verenigde Staten blijkt tenslotte nog, dat het gemiddelde inkomen van advocaten stijgt naarmate zij in groter verband samenwerken, gelijk uit onderstaande tabellen moge blijken:

	Canada 1948	U.S.A. 1947
a) die alleen practiseren	\$ 4.500	\$ 5.759
b) die met een ander advocaat samenwerken	> 5.800	> 8.030
c) die met 2 andere advocaten samenwerken	> 6.500	> 12.821
d) die met 3 andere advocaten samenwerken	> 8.300	

e) die met 4 of 5 advocaten
samenwerken » 11.200

f) die met 8 of meer advocaten
samenwerken » 27.246

Het is duidelijk, dat de stijging van dit gemiddelde aan de partners en slechts in bescheiden mate aan de gesalarieerden ten goede komt. De Amerikaanse publicaties op dit gebied wijzen er op, dat de inkomsten van advocaten onderling sterk uiteenlopen en veel groter verschillen vertonen dan die van doktoren en tandartsen.

Men heeft het gemiddelde inkomen van de advocaat ook vergeleken met dat van tandartsen en medici. In de Verenigde Staten en Canada staan de medici bovenaan, daarop volgen de advocaten en tenslotte de tandartsen.

In Canada bedroeg het gemiddelde inkomen van een advocaat in 1948 \$ 5.800 (in 1946 \$ 5.000); de advocaten lopen in op de medici, in 1940 bedroeg het gemiddelde inkomen van de medici in Canada \$ 800 meer dan dat van advocaten; in 1948 was het verschil nog slechts \$ 400. In de periode van 1946 tot 1948 verdubbelde het aantal advocaten in Canada, die een inkomen van \$ 10.000 of meer genoten.

In de Verenigde Staten bedroeg het gemiddelde inkomen van de advocaat in 1948 \$ 8.315.

De hierboven gegeven cijfers wijzen er op, dat de advocaten in Noord-Amerika hun economische positie in de laatste jaren krachtig hebben weten te versterken en deze versterking is gepaard gegaan met een zeer actieve scholing der advocaten, een krachtige deelneming in het ontwikkelen van nieuw recht en een grote activiteit in het openbare leven.

Het publiek in Noord-Amerika in het algemeen is er van overtuigd, dat het voor een land een voordeel is om een sterke Balie te hebben, die in een organisatie allen, die zich met de rechtspraak en het geven van juridisch advies bezighouden, omvat.
New York City, September 1, 1951.

Edward V. SAHER,
Voorzitter

van de Congrescommissie van de
International Bar Association.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 9 Maart 1951.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smetryns.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Staat van oorlog en staat van beleg. — Decreet van 8-10 Juli 1791. — Recht op vergoeding krachtens dit decreet bij staat van oorlog, niet bij staat van beleg.

Het decreet van 8-10 Juli 1791 kent alleen recht op vergoeding toe voor de schade, die veroorzaakt wordt met het oog op de verdediging van een vesting die zich in staat van oorlog bevindt, niet echter voor de schade, die voortvloeit uit maatregelen, die worden genomen, terwijl de vesting in staat van beleg verkeert. Deze regeling is gegrond op de overweging, dat laatstbedoelde maatregelen, die vereist worden door de noodwendigheden van de

strijd, oorlogsdaden uitmaken. De omstandigheid, dat die maatregelen in oorlogstijd reeds voorzien zijn voor het geval de vesting zou worden aangevallen, belet niet, dat zij oorlogsdaden zijn, indien zij na het begin van de aanval worden uitgevoerd.

Een vesting kan aangevallen zijn, ofschoon nog geen gevechten hebben plaats gehad op haar uitwendige verdedigingslinie.

Naar luid van artikel 11 van het decreet van 8-10 Juli 1791 bevindt een vesting zich in staat van beleg, wanneer zij aangevallen of omsingeld is; niet is daartoe vereist, dat de vesting aangevallen én omsingeld is.

N.V. Les domaines de 's Gravenwezel t/ Belgische staat (Landsverdediging).

Gelet op het bestreden arrest, door het Hof van Beroep te Brussel de 9 April 1949 gewezen;

Over het eerste middel : schending van de artikelen

36 en 38 van het decreet van 8-10 Juli 1791 en 97 der Grondwet;

doordat het bestreden arrest, om te verklaren dat eiseres geen recht heeft op enige vergoeding uit hoofde van de vernieling der gebouwen, uitgevoerd op 14 Mei 1940, inroept :

1° in rechte, « dat in de geest van het decreet van 8-10 Juli 1791... een onderscheid dient gemaakt te worden tussen de werken, in oorlogstijd uitgevoerd, maar in vrijheid en in het vooruitzicht van een aanval van de vijand, dewelke voorbehoedende maatregelen uitmaken en die, verricht zijnde in aanwezigheid van de vijand en ten gevolge van zijn aanval, echte oorlogsdaden uitmaken »; 2° in feite, « dat wat bijzonder betreft de vernieling der gebouwen, die op 14 Mei plaats greep, in tegenstelling met de schade aan beplantingen en landerijen, die in uitvoering van het opgevatte plan voor de oorlog waren veroorzaakt, de militaire overheid tot op het laatste ogenblik had gewacht alvorens de vernieling der eerste te bevelen en uit te voeren; dat de dag, waarop werd overgegaan tot deze vernieling, de aanval der vesting geen louter gevaar was, maar een werkelijkheid uitmaakte; dat vanaf dit ogenblik er geen sprake meer kon zijn van voorbehoedsmaatregelen, maar van verdedigingswerken in aanwezigheid van de vijand en tengevolge van zijn aanval uitgevoerd »;

zulkas terwijl eiseres in conclusiën, regelmatig genomen in hoger beroep, na erkend te hebben dat de vernieling der gebouwen door het Belgische leger pas op 14 Mei 1940 was geschied, er uitdrukkelijk bijvoegde, om haar vraag tot vergoeding te rechtvaardigen, dewelke gesteund was op de bepalingen van het decreet van 8-10 Juli 1791, « deze vernieling maakte deel uit van de verdedigingsplannen en van de preventieve verdedigingsmaatregelen sedert lange tijd besloten, en dit juist evenals het rooien en de omhakking van mastenbossen (gedaan op het goed van beroepster enige dagen en enige weken te voren; dit alles moest gedaan worden volgens de plannen om voor de 7 schuilplaatsen in beton het schietveld te ruimen, zoals voorzien en overwogen vóór alle oorlogsverklaring en vóór alle aanval op België »; doordat het arrest, die conclusiën verwerpende zonder zich uit te spreken nopens hun grond, zowel in feite als in rechte, voormelde artikelen 36 en 38 van het decreet geschonden heeft of, op zijn minst, zijn beslissing niet wettelijk gemotiveerd heeft;

Overwegende dat aanlegster de Belgische Staat heeft gedagvaard tot betaling van vergoeding voor de schade, haar toegebracht ten gevolge van de maatregelen door de militaire overheid uitgevoerd, zowel vóór als na 10 Mei 1940, om de stelling Antwerpen in staat van verdediging te brengen; dat om haar vordering tot schadeloosstelling, steunend op het decreet van 8-10 Juli 1791 te rechtvaardigen ten aanzien van de vernieling van haar gebouwen, welke op 14 Mei 1940 is geschied, zij in haar voor het Hof van Beroep genomen conclusiën aanvoerde: « deze vernieling maakte deel uit van de verdedigingsplannen en van de preventieve verdedigingsmaatregelen sedert lange tijd besloten, en dit juist evenals het rooien en de omhakking van mastenbossen gedaan op het goed van beroepster (hier aanlegster) enige dagen en enige weken te voren; dit alles moest gedaan worden volgens de plannen om voor de zeven schuilplaatsen in beton het schietveld te ruimen, zoals voorzien en overwogen vóór alle oorlogsverklaring en vóór elke aanval op België »;

Overwegende dat het bestreden arrest alle vergoeding voor gezegde vernieling van gebouwen heeft ge-

weigerd, om reden « dat de dag, waarop werd overgegaan tot deze vernieling, de aanval der vesting geen louter gevaar, maar een werkelijkheid uitmaakte; dat vanaf dit ogenblik er geen spraak meer kon zijn van vorbehoedsmaatregelen, maar van verdedigingswerken in aanwezigheid van de vijand en tengevolge van zijn aanval uitgevoerd », dat het also beslist heeft, na vastgesteld te hebben « dat de militaire overheid tot op het laatste ogenblik had gewacht alvorens de vernieling der eerste (de gebouwen) te bevelen en uit te voeren »; dat het Hof van Beroep derhalve heeft aangenomen, dat bedoelde maatregel, alhoewel ontworpen vóór de aanval op de stelling Antwerpen, doch uitgevoerd na die aanval, geen aanleiding geeft tot vergoeding krachtens het decreet van 8-10 Juli 1791 en de in het middel overgeschreven conclusiën heeft beantwoord;

Overwegende dat het decreet van 8-10 Juli 1791 enkel recht op vergoeding toekent voor de schade, welke veroorzaakt wordt met het oog op de verdediging van een vesting, die zich in staat van oorlog bevindt, met uitsluiting van de schade, voortvloeiend uit maatregelen genomen tijdens de staat van beleg der vesting; dat die uitsluiting is gegrond op de beschouwing, dat deze laatste maatregelen, opgelegd door de noodwendigheden van de strijd oorlogsdaden uitmaken; dat de omstandigheden dat zij reeds voorzien zijn geweest in oorlogstijd, voor het geval dat de vesting zou worden aangevallen, niet belet dat, uitgevoerd na de aanval, die maatregelen oorlogsdaden zijn;

Overwegende dat daaruit volgt dat het middel feitelijke grondslag mist voor zoveel het klaagt over de schending van artikel 97 der Grondwet, en in rechte niet opgaat voor zoverre het is gegrond op de schending van de artikelen 36 en 38 van het decreet van 8-10 Juli 1791;

Over het tweede middel: schending van artikel 97 der Grondwet,

doordat het bestreden arrest beslist dat eiseres op grond van het decreet van 8-10 Juli 1791 geen recht heeft op de herstelling der schade, door verweerder na 10 Mei 1940 aan haar eigendom toegebracht;

om reden dat de vernielingen uitgevoerd tijdens de staat van beleg geen aanleiding geven tot vergoeding op grond van het decreet van 8-10 Juli 1791 en dat de stelling Antwerpen, waarvan de eigendommen van eiseres afhingen, in staat van beleg was ten tijde van de litigieuze vernielingen, vermits deze laatste uitgevoerd werden tussen 10 en 14 Mei 1940 ten gevolge van de aanval van de vijand, terwijl het anderzijds vaststelt, dat de vijand pas op 15 Mei 1940 in aanraking gekomen is met de verdedigingslijn Antwerpen-Namen, waarvan de stelling Antwerpen één der elementen was,

doordat bijgevolg het bestreden arrest achtereenvolgens beweert: 1° dat de litigieuze vernielingen uitgevoerd werden, toen de stelling Antwerpen in staat van beleg was en ingevolge de aanval van de vijand, en 2° dat deze laatste de stelling Antwerpen pas aangevallen heeft de dag na die, waarop die vernielingen uitgevoerd werden, doordat het bestreden arrest dus beslist heeft dat eiseres geen recht heeft op de vergoeding der schade van na 10 Mei 1940, op grond van tegenstrijdige motieven, gelijkstaande met een gebrek aan beweegredenen;

Overwegende dat door anderzijds vast te stellen, dat wegens de nieuwe krijgsmethoden de vesting Antwerpen als aangevallen moest worden beschouwd van af 14 Mei 1940 en anderzijds dat de vijand in aan-

raking was gekomen met de verdedigingslinie Antwerpen-Namen op 15 Mei 1950, het arrest zich niet tegen spreekt;

Dat immers een vesting kan aangevallen zijn, ofschoon geen gevechten geleverd worden of nog niet geleverd zijn op haar uitwendige verdedigingslinie;

Over het derde middel : schending van de artikelen 35, 36, 37 en 38 en Titel I van het Decreet van 8-10 Juli 1791 en 97 der Grondwet,

doordat het bestreden arrest beslist, dat eiseres op grond van het decreet van 8-10 Juli 1791 geen recht heeft op de vergoeding der schade door verweerder toegebracht aan hare eigendommen na 10 Mei 1940, om reden : 1° dat het Decreet van 8-10 Juli 1791 geen enkele vergoeding toekent voor de vernielingen, uitgevoerd tijdens de staat van beleg; 2° « dat op 13 Mei 1940 de twee legers werkelijk tegenover elkander stonden en dat er aan de verweerleggers en aan de verdedigers der stelling Antwerpen niets anders overbleef dan het hoofd te bieden aan de verwachte aanval »; 3° dat op 14 Mei 1940 het Belgische leger bijeengekomen is op de verdedigingslijn Antwerpen-Namen, waarvan de stelling Antwerpen één der elementen is; 4° « dat daags nadien de Duitsers de aanraking met de linie verwezenlijkten »; 5° « dat de dag, waarop werd overgegaan tot deze vernieling, de aanval der vesting geen louter gevaar, maar een werkelijkheid uitmaakte; dat vanaf dit ogenblik er geen sprake meer kon zijn van voorbehoedsmaatregelen, doch van verdedigingswerken, in aanwezigheid van de vijand en tengevolge van zijn aanval uitgevoerd »; 6° « dat uit het bovenoverwogene blijkt dat er op het ogenblik der betrokken vernieling (uitgevoerd volgens de vaststellingen van het bestreden arrest tussen 10 en 14 Mei 1940) de stelling Antwerpen in staat van beleg in de zin van het ingeroepen Decreet stond en dat het recht op vergoeding uitgesloten is »;

Zulks terwijl :

1° het Decreet van 8-10 Juli 1791 uitsluit van het bij artikel 38 voorziene recht op vergoeding enkel de vernielingen, uitgevoerd tijdens de staat van beleg en die oorlogsfeiten uitmaken;

2° de staat van beleg luidens artikel 11 van het Decreet van 8-10 Juli 1791 gekenschetst wordt door de omsingeling der plaats en door de onderbreking harer verbindings met de buitenwereld, en dus niet zou kunnen voortvloeien uit de dreigende of zelfs effectieve aanval van de vijand, met uitsluiting van alle andere omstandigheden;

3° blijkt uit de vaststellingen van het bestreden arrest, dat op 14 Mei 1940 de twee legers tegenover elkaar stonden van Antwerpen tot Namen, hetgeen noodzakelijkerwijze in zich sluit, dat op die datum de stelling Antwerpen niet omsingeld was door de vijand;

Overwegende dat, naar luid van artikel 11 van het Decreet van 8-10 Juli 1791, een vesting zich in staat van beleg bevindt, wanneer zij aangevallen of omsingeld is; dat het niet vereist is dat de vesting en aangevallen en omsingeld zou zijn;

Overwegende dat het bestreden arrest op soevereine wijze vaststelt dat tot de litigieuze vernieling werd overgegaan toen « de aanval der vesting geen louter gevaar maar een werkelijkheid uitmaakte »;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens de verweerder.

NOOT : In dezelfde zin twee arresten van dezelfde datum in de zaken Good Suz. en Graaf Charles della Faille de Leverghem tegen de Belgische Staat (Landsverdediging).

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 10 Mei 1951.

Voorzitter-Verslaggever : M. Wouters.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Vatbaarheid voor hoger beroep. — Vordering met dubbele strekking. — Schatting van de waarde van het geheel door eiser. — Wegvallen van een der twee onderdelen in eerste instantie. — Onbepaalbaarheid van de waarde van de enige in geschil gebleven eis. — Niet vatbaarheid voor hoger beroep.

Oorspronkelijke vordering tot :

1° Grensbepaling en afpaling tussen de erven van partijen.

2° Bevel tot wegneming van de door gedaagde geplaatste afsluitbomen, welke de uitoefening van eisers' recht van doorgang belemmerden. Waarde der gehele vordering voor eiser op fr. 3000 geschat.

Ingevolge overeenkomst tussen partijen heeft eiser het onder 1° bedoelde onderdeel zijner vordering in eerste aanleg laten vallen, zodat de vrederechter alleen nog te beslissen had over het tweede onderdeel.

Aangezien geen enkele wetsbepaling voor de sub 2° bedoelde vordering een grondslag van schatting aanwijst en de door oorspronkelijke eiser —, verweerder in cassatie —, gedane globale schatting niet toelaat de waarde te bepalen, welke de partijen toekennen aan de enige in geschil gebleven eis, was het vonnis van de vrederechter krachtens artikel 33 van de wet van 25 Maart 1876 in hoogste aanleg gewezen en niet vatbaar voor hoger beroep. De rechtbank had de vordering in hoger beroep derhalve niet-ontvankelijk moeten verklaren.

Avaux t/ Steens.

Gelet op de bestreden vonnissen, de 12 Juli 1948 en de 24 Juni 1950 door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel in hoger beroep gewezen;

Over het eerste middel : schending van de artikelen 1, 2, 3, 9, 21, 23 en 33 der wet van 25 Maart 1876 op de bevoegdheid, 10 der wet van 25 Maart 1841 op de bevoegdheid en 97 van de Grondwet, doordat het eerste bestreden vonnis, dd. 12 Juli 1948, het door verweerder in verbreking tegen het vonnis van de heer Vrederechter van het kanton Halle dd. 19 December 1947 ingestelde hoger beroep ontvangen heeft en doordat zowel voormeld vonnis als het tweede bestreden vonnis dd. 24 Juni 1950 over het aan dit hoger beroep onderworpen geschil uitspraak deden, zulks terwijl voor de eerste rechter alleen het tweede onderdeel van de eis, strekkende tot het wegnemen der afsluitbomen, in geschil gebleven was, daar de inleidende dagvaarding de eis maar globaal geschat had op drieduizend frank, de waarde van dit tweede punt ongeschat en onbekend bleef, met het gevolg dat over dit punt in laatste aanleg beslist werd en de

Rechtbank van eerste aanleg dus de verplichting had het hoger beroep ambtshalve niet-ontvankelijk te verklaren;

Overwegende dat verweerder St... in het exploit van rechtsingang de eerste rechter er om had verzocht: 1° over te gaan tot de grensbepaling en de afpaling van de eigendommen der beide in het geding zijnde partijen; 2° de wegneming te bevelen van de drie door A... geplaatste afsluitbomen, welke de uitoefening van verweerders' recht van doorgang belemmerden; dat de eis op 3.000 frank was geschat, de beide onderdelen daarvan samen opgenomen zijnde; dat geen andere schatting nadien werd gedaan;

Overwegende dat de Vrederechter bij vonnis van 19 December 1947 vaststelt dat ten gevolge van een overeenkomst tussen de partijen de vordering tot grensbepaling en afpaling «geëindigd» was en dat hij derhalve enkel nog diende uitspraak te doen over de eis betreffende de afsluitbomen; dat hij deze eis niet gegrond verklaart;

Overwegende dat verweerder, die hoger beroep heeft ingesteld, alleen betreffende laatstgenoemde eis heeft geconcludeerd en dat het vonnis van 12 Juli 1948, hetwelk het hoger beroep heeft ontvangen, en het vonnis van 24 Juni 1950 alleen over diezelfde eis uitspraak doen;

Overwegende dat alzo uit de processtukken blijkt dat enkel het tweede onderdeel van de in het exploit van rechtsingang uiteengezette eis vóór de Vrederechter in geschil was gebleven;

Overwegende dat, aangezien geen enkele wetsbepaling voor die eis een grondslag van schatting aanwijst en de door verweerder in verbreking gedane globale schatting niet veroorlooft de waarde te bepalen, welke de partijen toekennen aan de enige in geschil gebleven eis, het vonnis a quo, luidens artikel 33 van de wet van 25 Maart 1876, in laatste aanleg was geweest;

Waaruit volgt dat de bestreden vonnissen, door het hoger beroep onvankelijk te verklaren en over de grond uitspraak te doen, de in het middel aangehaalde wetsbepalingen hebben geschonden;

Om die redenen,

Verbreekt de bestreden vonnissen;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant der vernietigde beslissingen;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven, rechtdoende in hoger beroep.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 12 December 1950.

Voorzitter: M. Vranckx.

Raadsheren: MM. Mast (verslaggever) en Buch.

Advocaten: Mrs Tielemans en De Vis.

Rijkspersoneel. — Tijdelijk personeel. — Opzeggings-termijn. — Toepassing artikel 19, B.R. 30 April 1947. Interpretatie van het dienstnemingscontract.

Wegens machtsoverschrijding, bepaaldelijk wegens niet-naleving van de bepaling van artikel 19 van het besluit van de Regent van 30 April 1947, wordt een ministerieel besluit, houdende opzegging van een tijdelijke gevangenebewaarder vernietigd, in zoverre het slechts een opzegging van 3 maand vaststelt, waar de betrokkene op grond van zijn dienstnemingscontract dd. 1 November 1946 recht had op een opzegging van zes maand.

De clause van een dienstnemingscontract, waarbij bepaald wordt dat «de opzegging door de Staat werkgever steeds zes maand vooraf zal geschieden zo de bezoldiging van de beambte meer dan 24.000 fr. 's jaars bedraagt», heeft betrekking op de in feite uitgekeerde bezoldiging en niet op de basiswedde, ook wanneer in een andere clause van het contract de «aanvankelijke grondbezoldiging op 13.800 fr. (100 t.h.) 's jaars werd vastgesteld.

De aldus bepaalde grens van 24.000 fr. diende niet de wijziging te ondergaan, aan artikel 29 der wet van 7 Augustus 1922, toegebracht bij de B.W. van 18 September 1945 en bij deze van 28 Februari 1947.

Peeters t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift dd. 23 Juni 1950;

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van de beslissing dd. 20 April 1950 van de Minister van Justitie, waarbij, met een opzeg van drie maand, een aanvang nemende op 1 Mei 1950, een einde werd gesteld aan de functies van tijdelijk bewaarder, welke verzoeker te Merksplas waarnam;

Overwegende dat verzoeker bij dienstnemingscontract, op 1 November 1946, tussen hem en de Belgische Staat afgesloten, in dienst trad als tijdelijk bewaarder der gevangenen; dat, bij artikel 2 van de bijzondere voorwaarden van het contract, de aanvankelijke grondbezoldiging op 13.800 fr. (100 t.h.) 's jaars werd vastgesteld; dat, luidens artikel 8 van dezelfde voorwaarden, «de opzegging door de Staat werkgever steeds zes maand vooraf zal geschieden, zo de bezoldiging van de beambte meer dan 24.000 fr. 's jaars bedraagt»;

Overwegende dat verzoeker de beslissing slechts bestrijdt in zover de opzeggingstermijn op drie maand wordt vastgesteld; dat hij aanvoert dat hij, op grond van artikel 19 van het besluit van de Regent van 30 April 1947, houdende vaststelling van het statuut van het tijdelijk personeel, recht heeft op de opzeg die overeengekomen was vóór de inwerkingtreding van dit statuut en dat deze opzeggingstermijn zes maand moet bedragen;

Overwegende dat de tegenpartij beweert dat zij door de opzeg van drie maand de bepalingen van bovenvermeld artikel 19 geëerbiedigd heeft; dat zij in de eerste plaats inroept dat de in de overeenkomst aangeduide som betrekking heeft op de basiswedde en niet op de in feite uitgekeerde bezoldiging; dat zulks echter niet blijkt uit de termen van artikel 8 dat klaarblijkelijk de uitgekeerde bezoldiging bedoelt; dat de tegenpartij in de tweede plaats laat gelden dat het op 24.000 fr. bepaalde bedrag steunt op artikel 29 van de wet van 7 Augustus 1922 en dit bedrag derhalve de wijzigingen hoefde te volgen die bij de besluitwet van 18 September 1945 en bij deze van 28 Februari 1947 aan bovenvermeld artikel werden aangebracht;

Overwegende dat het artikel 8 van het dienstnemingscontract duidelijk is en niet aan de hand van andere bepalingen behoeft te worden toegelicht; dat op 1 November 1946, datum waarop het dienstnemingscontract werd afgesloten, de besluitwet van 18 September 1945, waarop de tegenpartij zich beroept, sedert één jaar van kracht was; dat, zo tussen de partijen overeengekomen werd dat hun verhoudingen principieel door de wet van 7 Augustus 1922 zouden worden geregeld, uit het artikel 8 blijkt dat, aan-

gaande de termijn van opzeg, van de bovenvermelde wet werd afgeweken;

Overwegende dat derhalve, waar het ministerieel besluit van 20 April 1950 een opzeg van slechts drie maand vaststelt, het de bepalingen van artikel 19 van het besluit van de Regent dd. 30 April 1947 niet heeft nageleefd; dat de tegenpartij zodoende haar macht heeft overschreden;

Besluit :

Artikel 1. — De beslissing dd. 20 April 1950 van de Minister van Justitie, waarbij een einde werd gesteld aan de functie van tijdelijk bewaarder welke verzoeker waarnam, is vernietigd in zover de gegeven opzeg op drie maand werd bepaald.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 fr. wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

RAAD VAN STATE

3e Kamer. — 20 April 1951.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren : MM. De Bock (verslaggever) en Stenuit.

Nietigverklaring. — Gebrek wettelijke motivering. — Voogdijbesluit dat zonder bewijs een gemeentelijke beslissing wegens machtsafwending vernietigt.

Een koninklijk voogdijbesluit houdende vernietiging van gemeentelijke benoeming op grond van een motivering volgens dewelke het gemeentebestuur zich aan machtsafwending zou hebben schuldig gemaakt, wordt door de Raad van State vernietigd als zijnde niet wettelijk gemotiveerd, wanneer het bewijs van de machtsafwending in hoofde van het gemeentebestuur niet is geleverd.

Zou als machtsafwending kunnen beschouwd worden het inrichten van een examen dat tot doel zou hebben prioriteitsgerechtigde kandidaten ten gunste van de candidatuur van anderen uit te sluiten.

Pietrons en Thibaut t/ Belgische Staat (Minister van Binnenlandse Zaken).

De Raad van State,

Gezien het verzoekschrift op 8 Juli 1950 door Pietrons L. en Thibaut R. ingediend tot nietigverklaring van het besluit van de Regent van 17 Februari 1950, waarvan de 12e Mei 1950 aan de verzoekers schriftelijk kennis is gegeven;

Overwegende dat het gemeentebestuur van Tubeke in Juli 1949 een oproep richtte tot werklieden om het kader van zijn personeel aan te vullen; dat die oproep in de gemeente werd aangeplakt en in het Belgisch Staatsblad, vier dagbladen en twee gewestelijke kranten bekend gemaakt; dat zestien kandidaten zich aanmeldden; dat het gemeentebestuur onder die kandidaten een examen inrichtte; dat de tegenpartij niet betwist dat de vakken waarover de kandidaten moesten ondervraagd worden, deel uitmaken van het leerplan van het lager onderwijs; dat de voor de kandidaten gestelde leeftijdsgrens inhoudt dat de wetten op de leerplicht op hen allen van toepassing zijn geweest; dat vier kandidaten de gestelde leeftijdsgrens (35 jaar

op 10 Augustus 1949 en 40 jaar voor de begunstigten van de prioriteitswetten) hadden overschreden; dat twee kandidaten zich terugtrokken; dat vier andere zich noch voor het geneeskundig onderzoek, noch voor het geschiktheidsexamen aanmeldden; dat het schepencollege van Tubeke 5 December 1949, bij toepassing van artikel 2 van de wet van 3 Augustus 1919 en 27 Mei 1947 op de prioriteiten, de zes nog mededingende kandidaten in vijf lijsten rangschikte; dat volgens de verdelingstabel, aldus opgemaakt om bij de benoemingsbesluiten te worden gevoegd, geen enkele candidaat tot de eerste lijst behoorde; dat verzoeker Pietrons op de tweede en verzoeker Thibaut op de vijfde lijst stond; dat alleen de verzoekers aan het geschiktheidsexamen hebben voldaan; dat zij 12 December 1949 met negen op negen uitgebrachte stemmen in de functie van gemeentewerkman werden benoemd; dat de beslissingen van de gemeenteraad van Tubeke van 12 December 1949 bij besluit van de Regent van 17 Februari 1950 nietig werden verklaard; Overwegende dat de verzoekers aanvoeren dat de gemeenteoverheid binnen de perken van haar bevoegdheid is gebleven bij het vaststellen van de toelatingsvereisten, waaraan moest worden voldaan door de kandidaten die naar een gemeentebetrekking solliciteren en dat de wet van 3 Augustus 1919 en 27 Mei 1947 niet is overtreden;

Overwegende dat artikel 8 van voornoemde wet bepaalt : « Deze wet laat de bij de wetten en reglementen gestelde toelatingsvereisten inzake openbare betrekkingen volkomen onverlet »;

Overwegende dat het betwiste besluit voornoemde beslissingen enkel vernietigt omdat de gemeenteraad van Tubeke zich aan de voorschriften der wet van 3 Augustus 1919 en 27 Mei 1947 op de prioriteiten zou onttrokken hebben door de toewijzing van de te be-geven betrekkingen te doen afhangen van bekwaamheidsvereisten welke de perken van hetgeen voor een normale uitoefening van de aangevraagde functies redelijkerwijze mag geëist worden, te buiten gaan, en omdat het examen zo moeilijk was dat ernstige en verdienstelijke kandidaten konden worden geweerd;

Overwegende dat de motivering van het betwiste besluit inhoudt dat het gemeentebestuur van Tubeke zich schuldig zou gemaakt hebben aan machtsafwending; dat uit de motivering van het bestreden besluit niet blijkt dat het aan de kandidaten opgelegde examen tot doel heeft gehad prioriteitsgerechtigde kandidaten ten gunste van de candidatuur der verzoekers uit te sluiten; dat het bewijs van machtsafwending niet geleverd is; dat het betwiste besluit niet wettelijk is gemotiveerd;

Besluit :

Artikel 1. — Het besluit van de Regent van 17 Februari 1950 wordt vernietigd.

Artikel 2. — Een uittreksel van dit besluit zal in het Belgisch Staatsblad worden bekend gemaakt.

Artikel 3. De kosten, bepaald op 300 fr., zijn ten laste van de Staat.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer. A — 6 Juni 1951.

Voorzitter : M. Van Dyck.
Raadsheren : MM. Delvaux en Schuermans.
Advocaat-Generaal : M. Ost.

Muntsanering. — Strekking van het wetsbesluit van 1 Mei 1944 betreffende voorlopige maatregelen tot voorbereiding van de muntsanering. — Verboden handelingen betreffende onroerende goederen (art. 2, 1°, van voornoemd wetsbesluit). — Artikel 1162, B.W. kan niet worden ingeroepen bij de uitlegging van een bindende wettekst. — De betalingsmoeilijkheden in verband met de monetaire maatregelen leveren geen bevrijdende overmacht op.

Verkoop van een onroerend goed bij onderhandse akte met betaling van een gedeelte van de koopprijs; beding, dat de authentieke akte op een bepaalde dag zou worden verleden en het overblijvend gedeelte van de koopprijs alsdan zou worden betaald. Vóór de bepaalde dag afkondiging van het wetsbesluit van 1 Mei 1944 betreffende voorlopige maatregelen tot voorbereiding van de muntsanering, houdende o.a. verbod van alle operaties betreffende onroerende goederen met uitzondering van daden van eenvoudig beheer. Verkoper en notaris weigeren wegens voormeld verbod de authentieke akte te verlijden en het restant van de koopprijs in ontvangst te nemen.

Koper vordert verbreking van de koopovereenkomst; althans beslissing dat de betaling van het verschuldigde kan geschieden bij middel van het bevroren crediet.

De verkoper en de notaris hebben geen fout begaan door te weigeren de authentieke akte te verlijden en het restant van de koopprijs te aanvaarden. Het verlijden der authentieke akte en de betaling van het restant van de koopprijs moeten immers beschouwd worden als bij voormeld wetsbesluit van 1 Mei 1944 verboden handelingen betreffende onroerende goederen. De operaties betreffende het verkochte onroerend goed waren niet afgelopen met de ondertekening van de onderhandse koopakte; ook het verlijden van de authentieke akte en de betaling van het restant koopprijs behoren tot die operaties. Deze handelingen zijn geen daden van eenvoudig beheer in de zin van artikel 2/1e van meergenoemd wetsbesluit.

De betaling van het honorarium van de notaris, alsmede van de verdere onkosten in verband met de onderhandse akte gevallen, is daarentegen niet een bij het wetsbesluit verboden handeling; deze betaling betrof niet het onroerend goed doch een vordering van een derde (de notaris) ter zake van de onderhandse koopakte.

Het wetsbesluit van 1 Mei 1944 heeft niet slechts de beperkte strekking om tegeldemaking te verbieden van tijdens de bezetting gekochte onroerende goederen. Uit het verslag van de Raad blijkt, dat het de bedoeling van de wetgever was, in het algemeen het zich ontdoen van bankbiljetten tegen te gaan, om te voorkomen, dat in het belang der gemeenschap overwogen maatregelen zouden worden ondoken.

De in artikel 1162 B.W. uitgedrukte regel, die van toepassing is bij de uitlegging van vrij aangegane overeenkomsten, kan niet worden ingeroepen bij de uitlegging van een bindende wettekst, die de betrekkingen tussen de partijen beheerst.

De ingevolge een wettelijke regeling ontstane betalingsmoeilijkheden leveren geen bevrijdende overmacht op, daar zij de nakoming van de verbintenissen niet onmogelijk maken.

E.v.d.V. t/ H.A.

Gezien de stukken der rechtspleging in regelmatige vorm voorgebracht, namelijk de uitgifte van het vonnis van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen in dato 15 Juni 1950, betekend op 5 Augustus 1950, en de akte van hoger beroep van 30 September 1950 tegen vermeld vonnis;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is in de vorm en binnen de wettelijke termijnen werd ingesteld;

Overwegende dat partijen het eens zijn omtrent de feitelijke gegevens der zaak;

dat namelijk vaststaat :

1° dat beroeper een perceel hof en bouwland, gelegen te Schilde in de buurt « Het Pont », groot 5294 m², heeft aangekocht van beroepene tegen de prijs van 207.943 frank, in afkorting waarop 70.000 fr. werden afbetaald;

2° dat deze overeenkomst op 31-8-1944 bij onderhandse akte werd vastgelegd ten overstaan van notaris Van der Molen te Schilde, in welke akte tevens de betaling van het saldo, zijnde 137.943 frank werd voorzien bij het verlijden van de authentieke verkoopakte, dat uiterlijk op 5-9-1944 zou moeten plaats grijpen;

3° dat, wegens de bezettingsomstandigheden en de operaties van de bevrijding van 's lands grondgebied, aan de gestelde voorwaarden niet is kunnen worden voldaan op de voorziene datum, daar het beroeper eerst op 27-9-1944 mogelijk was ten gevolge van het feit, dat intussen het wetsbesluit van 1 Mei 1944 in het Staatsblad van 5 September 1944 werd bekend gemaakt, wetsbesluit, dat in zijn artikel 2 elke verichting in zake onroerende goederen of zakelijke onroerende rechten verbood naarmate het grondgebied werd bevrijd;

5° dat beroeper evenwel op de voormelde datum van 27 September 1944 een bedrag van 28.076 frank in handen van de notaris stortte ter vereffening der op de onderhandse verkoopakte verschuldigde registratierechten, alsmede ter voldoening van ereloon en andere onkosten, die aan de notaris verschuldigd waren;

6° dat de registratie van de onderhandse verkoopakte ten slotte op 7 October 1944 werd geboekt;

7° dat verder het op de koopprijs verschuldigde saldo tot hiertoe niet werd betaald, daar de opvolgende monetaire besluiten het bedrag ervan in handen van beroeper blokkeerden met het gevolg dat ook tot hiertoe de authentieke verkoopakte niet werd verleden;

Overwegende dat in die voorwaarden de betwisting, die aan de grond ligt van het huidig geding, zich herleidt tot de bepaling der draagwijdte van het wetsbesluit van 1 Mei 1944, hetwelk in de gegeven omstandigheden al dan niet een wettelijk beletsel heeft uitgemaakt, dat het verlijden van de authentieke verkoopakte alsmede de verdere vereffening van de koopprijs ten voordele van beroepene verhinderde — derwijze dat bij slot van rekening dient te worden vastgesteld wie van beide partijen de uiteindelijke schadelijke gevolgen die aan de monetaire besluiten verbonden zijn, te dragen heeft;

Overwegende dat beroeper in dit opzicht aanvoert, dat het verlijden van een authentieke akte en de afbetaling van het saldo van een koopprijs, betreffende een onroerend goed, waarvan de verkoop reeds in een

onderhandse akte werd vastgelegd, niet als ene verrichting in zake onroerende goederen kan worden aangemerkt, doch alleen als een daad van eenvoudig beheer moet worden aangezien;

— dat deze stelling noodzakelijk het gevolg hebben moet, dat beroeper op onrechtmatige wijze belet werd zich tijdig van het saldo van de verkoopprijs te ontdoen en dit bedrag dan ook, voor rekening van beroepene, grotendeels bevroren ligt;

— dat dit schadelijk gevolg in het raam van deze bewijsvoering ten laste van beroepene zou komen te staan — wat beroeper tot de verbreking van de afgesloten verkoop doet besluiten of, voor het geval zulks niet gerechtvaardigd mocht voorkomen, dan toch de betaling van het verschuldigde bij middel van het bevroren krediet met zich sleept;

Overwegende dat beroepene van zijn kant de schadelijke gevolgen der monetaire besluiten, die men hem wil doen dragen, afwijst en dienaangaande alle verantwoordelijkheid ontkent;

— dat hij integendeel voorhoudt, dat het wetsbesluit van 1 Mei 1944, dat na het afsluiten der onderhandse verkoopakte werd afgekondigd, wettelijk beletsel heeft opgeleverd om de verrichting, zoals ze aanvankelijk voorzien werd, verder af te wikkelen vóór het in werking treden der monetaire besluiten, die beroeper in zijn bezit hebben getroffen;

— dat beroepene anderzijds in het midden brengt, dat beroeper in kennis van zaken en na de toestand die door de monetaire besluiten in het leven was geroepen te hebben overdacht, zich in feite als koper is blijven voordoen en op ondubbelzinnige wijze te kennen heeft gegeven de aangegane verplichtingen wederzijds te willen zien naleven;

A. Over het rechtsmiddel:

Overwegende dat de eerste rechter vaststelt, dat beroepene of zijn notaris geen fout hebben begaan doordat zij geweigerd hebben de authentieke akte te verlijden en het saldo van de verkoopprijs te aanvaarden, maar integendeel hebben gehandeld in uitvoering van de voorschriften van het wetsbesluit van 1 Mei 1944, daar het in de bedoeling der Regering lag, sommige bezitters van bankbiljetten te beletten zich van deze te ontdoen door de aankoop van onroerende goederen om ze aldus te onttrekken aan de greep der aanstaande blokkeringsmaatregelen.

— dat op grond van deze beschouwing de eerste rechter dan ook besluit, dat met de door het wetsbesluit verboden verrichting niet alleen de koop en de verkoop zelf beoogd werden, maar tevens alle daden die rechtstreeks in verband staan met het contract van verkoop of met de uitvoering van dit contract;

Overwegende dat beroeper ter bestrijding dezer stelling thans naar voren brengt dat in casu de verrichting, betreffende het besproken onroerend goed, definitief geworden was vanaf 31 Augustus 1944, dag waarop de onderhandse verkoopakte door de betrokken partijen ondertekend werd, en meent dat de verrichting dientengevolge voltrokken was;

Overwegende dat beroeper gewis de verkoop met de verrichtingen, die er mede gepaard gaan, verwacht, daar, — zo moet worden aanvaard dat de verkoop op 31 Augustus 1944 onherroepelijk tot stand kwam tussen partijen, vermits zij toen accoord gingen omtrent de verkochte zaak en de prijs van het verkochte — alle desbetreffende verrichtingen nochtans niet noodzakelijkerwijze voltrokken werden op hetzelfde tijdstip;

— dat de verrichtingen in zake onroerende goede-

ren, die door het wetsbesluit worden voorzien, wellicht niet hoofdzakelijk slaan op de verschuiving van deze goederen, doch op de verplaatsing van hunne mobiele tegenwaarde, waarvan de vastlegging wordt nagestreefd ter vaststelling der hooggroothed van eenieders geldelijk bezit, waarvan de verhandelbaarheid tijdelijk aan banden moest worden gelegd;

— dat in de gestelde voorwaarden niet kan worden staande gehouden, dat alle verrichtingen of alle verplaatsing van kapitaal in verband met de bedongen verkoop tussen partijen voltrokken waren bij het in werking treden van het besproken wetsbesluit, zodat de verdere afbetaling van de koopprijs ontegensprekelijk als een opvolgende verrichting moet worden beschouwd, die onder de verbiedende oogmerken van het wetsbesluit dient te worden gerangschikt;

Overwegende dat beroeper verder doet gelden, dat de afbetaling van een bestaande schuld alsmede het verlijden van een authentieke akte ter bevestiging van datgene wat onderhands onherroepelijk overeengekomen werd, slechts als daden van eenvoudig beheer kunnen worden aangemerkt, dewelke door meerbedoeld wetsbesluit steeds toegelaten bleven;

Overwegende dat beroeper ook in dit opzicht verwarring schept, wanneer hij ter zake de rechtsbeginselen toepasselijk acht, die het beheer van het vermogen beheersen voor het geval dat er personen bij betrokken zijn die ingevolge de wet onbekwaam zijn;

— dat in dergelijke gevallen echter het beheer van het vermogen als dusdanig wordt beoogd, doch niet, zoals in casu, het beheer van het onroerend goed zelf;

— dat het inderdaad ter verduidelijking zal volstaan aan te stippen dat, wanneer in het ene geval het voldoen ener bestaande schuld ter vereffening van de aankoop van een onroerend goed, als een daad van beheer wordt beschouwd ten overstaan van het te beheren vermogen, diezelfde daad volledig onverschillig komt te staan ten opzichte van het onroerend goed zelf, waaromtrent elke verrichting verboden werd met uitzondering van die daden welke onontbeerlijk zijn voor het beheer derzelve, zoals ene gerechtelijke afpaling of een onderlinge schikking omtrent de afbakening zich desgevallend kunnen voordoen;

Overwegende dat beroeper anderzijds ten onrechte verwijst naar het feit, dat beroepene in strijd met de stelling, die hij voorhoudt, op 27 September 1944 een bedrag van 28.076 frank in ontvangst nam niet-tegenstaande de door hem ingeroepen bepalingen van het wetsbesluit, om te doen voorkomen dat dit bedrag wellicht ook betaald werd ingevolge de vorige afgesloten onderhandse akte van 31 Augustus 1944, betreffende bedoeld onroerend goed;

— dat beroeper zich immers andermaal vergist, wanneer hij deze betaling voorstelt als ene verrichting in zake onroerende goederen, daar de vereffening dier schuld, indien zij naar aanleiding van de verkoop van een onroerend goed, is geschied, dan toch niet ter voldoening van de koopsom werd gedaan, maar wel ter voldoening ener schuld, die eigen was aan bedoelde onderhandse akte en als dusdanig aan het bestaan van die akte verbonden was, en wel derwijze, dat zij voortaan niet het onroerende aanbelangde, maar alleen nog hen, die ter zake van de tot stand gekomen verhandeling, hetzij voor onkosten, hetzij voor verleende diensten, rechten hadden te doen gelden en wier schuldvordering derhalve steeds kon worden aangezuiverd;

Overwegende dat beroeper het besproken wetsbesluit beslist op ene al te beperkte wijze uitlegt, wanneer hij beweert dat enkel het geval voorzien

werd van hen, die zouden trachten tijdens de bezetting gekochte onroerende goederen te gelde maken, daar het verslag aan de Raad, op hetwelk hij zich beroept, aan duidelijkheid niet te wensen overlaet, wanneer het verklaart het zich ontdoen van bankbiljetten te willen tegengaan om te voorkomen dat in het belang der gemeenschap overwogen maatregelen zouden worden ontdoken;

— dat voorwaar het vereffenen ener bestaande schuld als dusdanig door het wetsbesluit niet wordt verhinderd, wat echter niet wegneemt dat de vereffening van een dergelijke schuld, wanneer zij een verrichting in zake onroerende goederen in zich sluit, onder de beperkte uitlegging van het wetsbesluit valt;

Overwegende dat er dan ook geen aanleiding bestaat om zoals beroeper uiteindelijk wil doen aanvaarden, overeenkomstig artikel 1162 van het Burgerlijk Wetboek, het besluit neer te leggen in het voordeel van de schuldenaar;

— dat beroeper overigens aldus een vergissing begaat, daar de ingeroepen stelregel, die van toepassing is bij de uitlegging van vrij aangegane verbintenissen, niet kan worden ingeroepen op de uitlegging van een bindende wettelijke tekst, die de betrekkingen der partijen beheerst;

Overwegende dat uit deze beschouwingen voortvloeit dat de eerste rechter ter zake een juiste toepassing van het wetbesluit deed;

B. Over de toestand in feite :

Overwegende dat de eerste rechter op grond der gegevens der zaak vaststellen moest, dat beroeper nooit opgehouden heeft zich als koper te beschouwen niet tegenstaande het feit, dat hij ten gevolge der monetairre besluiten moeilijkheden ondervond om het verschuldigd gebleven saldo te betalen;

— dat de tussen partijen gewisselde correspondentie in dit opzicht ten andere duidelijk en afdoende is;

Overwegende dat beroeper dit afdoende karakter niet kan ontkennen, doch de doelmatigheid ervan tracht te ontzenuwen door te beweren, dat hij zich noodzakelijkerwijze genoopt zag zich als koper te blijven voordoen, daar hij deze hoedanigheid niet verliezen kon, zolang de verbreking van de verkoop niet werd vastgesteld;

Overwegende dat deze stelling alleszins op een drogreden berust, vermits het er alleen om gaat het standpunt te bepalen, dat beroepene inname, ten opzichte van de gerezen moeilijkheden, in verband met zijn persoonlijk inzicht, wat volkomen onverschillig is ten opzichte van de rechtsgevolgen, die uit de afgesloten onderhandse verkoopakte voortvloeien;

Overwegende dat, zelfs in de veronderstelling dat de rechten en verplichtingen, die uit deze onderhandse akte zijn voortgesproten, zouden zijn aangetast — quod non — door de houding, die beroepene en zijn notaris hebben aangenomen ten opzichte van het inmiddels afgekondigde wetsbesluit, het beroeper steeds mogelijk bleef door zijn gedragingen te herstellen wat op een gegeven ogenblik als ongedaan of als verbreekbaar kon voorkomen;

— dat beroeper in deze onbetwistbaar op ondubbelzinnige wijze en herhaaldelijk te kennen heeft gegeven de verkoop in stand te willen houden en o.m. op 17 Juni 1945 samen met beroepene in overweging nam op welke wijze best kon worden gehandeld om het verkochte goed vrij van huur te houden ten einde aan beroeper toe te laten er te allen tijde over te beschikken;

Overwegende dat beroeper in die voorwaarden in

genen dele gerechtigd is om op verbreking der overeenkomst aanspraak te maken, overeenkomst waarvan hij het bestaan door zijne eigen gedraging heeft doen voortduren tot op het ogenblik dat het hem duidelijk werd dat de hem toebehorende bankbiljetten niet volledig zouden worden vrijgegeven;

Overwegende dat beroepene te recht doet opmerken dat men wellicht vanwege beroeper had kunnen verwachten dat, in geval hij er een andere zienswijze op nagehouden had, wellicht een aanbod met gerede specieën zou hebben gedaan ter verduidelijking van zijn standpunt, nadat hem de afbetaling van het saldo was geweigerd geworden;

— dat zo beroeper daartoe niet verplicht was, hij er nochtans practisch tijdig de gelegenheid toe heeft gehad en dit verzuim in de gegeven omstandigheden thans de verdere gedragingen van beroeper komt bevestigen in de zin der instandhouding van wat bedongen was;

Overwegende dat de onmogelijkheid van uitvoering, die door beroeper wordt ingeroepen, zich in feite tot moeilijkheden beperkt, die een wettelijke regeling tot enige oorzaak hebben en geenszins leiden tot een werkelijke onmogelijkheid om de aangegane verbintenissen ten uitvoer te leggen met het gevolg, dat het afgesloten beding in zijn wezen zou zijn getroffen;

— dat er dan ook in dit opzicht geen redenen voorhanden zijn om ongedaan te verklaren wat in herhaald accord tot stand werd gebracht;

Overwegende dat de uitvoeringsaanpassing, die beroeper wenst te zien worden toegepast, namelijk zijn verzoek 60 % van het verschuldigde saldo eerst te moeten betalen, na vrijmaking van zijn geblokkeerd bezit, terecht door de eerste rechter verworpen werd omwille der betalingsmogelijkheden, die door beroeper in het verleden werden verzuimd;

— dat het nochtans billijk voorkomt zekere betalingstermijnen aan beroeper toe te staan, daar diens normale vooruitzichten wellicht spaak liepen ingevolge van zijn wil onafhankelijke omstandigheden;

— dat het uitstel van betaling, zoals dit door de eerste rechter werd geregeld, kan worden aanvaard, met dien verstande nochtans, dat de voorziene maandelijksse afkortingen slechts vanaf 1 Augustus 1951 zullen beginnen te lopen;

Overwegende dat, wat de in betwisting zijnde interesten betreft, beroeper moeilijk kan staande houden dat het hem verkochte goed geen voordelen zou hebben opgebracht, daar hij niet ontkennen kan, dat hij niet in het minst de nodige maatregelen in overweging heeft genomen ten einde zich de meest voordelige opbrengst te verzekeren;

— dat overigens niets aanwijst, dat beroepene hem daarin zou hebben tegengewerkt, zodat het gemis aan opbrengst of de geringe opbrengst niet in aanmerking kunnen worden genomen;

— dat, wat meer bepaaldelijk de berekening der interesten betreft, deze op rechtmatige wijze door de eerste rechter werd gedaan;

Overwegende dat hogervermelde beschouwingen verder uitwijzen, dat de wedereis van beroeper, strekkende tot de verbreking van de litigieuze verkoop, in de gestelde voorwaarden, alhoewel ontvankelijk, terecht ongegrond werd verklaard;

Om deze redenen,

Het Hof,

Alle andere, meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935 waarvan toepassing werd gedaan.

Ontvangt het hoger beroep en, er over rechtdoende; Verklaart beroeper zonder grieven; Bevestigt dienvolgens het vonnis waartegen beroep. Zegt nochtans dat de afbetaling bij wijze van maandelijke afkortingen — zoals ze door de eerste rechter werden vastgesteld — slechts eisbaar zal zijn van af 1 Augustus 1951.

Verwijst beroeper in de kosten van hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 11 Juni 1951.

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: MM. van Wetter en Belpaire.

O. M.: M. Matthys, Subst. Procureur-Generaal.

Huwelijk. — Feitelijke scheiding. — Geen recht van de vrouw op levensonderhoud indien zij schuld heeft aan de feitelijke scheiding.

Indien de vrouw door haar wangedrag schuld heeft aan de feitelijke scheiding tussen de echtgenoten, heeft zij geen recht om van haar man een uitkering tot levensonderhoud te vorderen.

S.H. t/ D.W. en cs.

Advies van het Openbaar Ministerie

De hr. S.H. heeft op 23 September 1950 tijdig en regelmatig hoger beroep ingesteld tegen een vonnis op 13 Juli 1950 op tegenspraak tussen partijen gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Gent en hem betekend op 8 Augustus 1950.

Bij dit vonnis werd appellant veroordeeld aan zijn echtgenote, oorspronkelijke aanlegster, een uitkering tot onderhoud te betalen ten bedrage van 1500 fr. per maand, van 1 Mei 1950 af; de door hem ingestelde vorderingen zowel uit naam van zijn vrouw als tot vrijwaring der tegen hem uit te spreken veroordelingen, en gericht tegen de twee andere geïntimeerden, zijnde de ouders van zijn echtgenote, werden door dezelfde beslissing afgewezen als zijnde niet ontvankelijk.

Tegen ditzelfde vonnis heeft eerste geïntimeerde, bij haar eerste besluiten vóór het Hof incidenteel beroep ingesteld.

.....

A. Wat betreft de oorspronkelijke eis van de eerste geïntimeerde tegen haar echtgenoot.

Daar de wederzijdse verplichting tot hulpverlening tussen echtgenoten (artikel 212 B.W.) onafscheidbaar is van hun verplichting tot samenwonen en leven in gemeenschap (artikel 214 - a - B.W.), dient de plicht tot hulpverlening principieel « in natura » in de echtelijke woning te worden uitgevoerd.

Wanneer het normale huwelijksleven in gemeenschap en verstandhouding onderbroken en vervangen wordt, — zoals in onderhavig geval, — door een *vrijwillige uitgevoerde éézijdige feitelijke scheiding*, kan deze verplichting tot hulpverlening « in natura » ten behoeve van de behoeftige echtgenoot alleen dan door een uitkering tot onderhoud vervangen worden, wanneer de behoeftige echtgenoot bewijst dat de vermogende echtgenoot hem elke steun « in natura » ontzegt en dat de scheiding aan de *schuld* van de vermogende echtgenoot te wijten is (1).

Anders gezegd, in geval van éézijdige feitelijke scheiding hangt de *plaats*, waar de verplichting tot hulpverlening zal dienen te worden uitgevoerd hoofdzakelijk af van de vraag of de behoeftige echtgenoot, ja dan neen, *schuld* heeft aan de scheiding (2).

Is die schuld gebleken, zo is aan niemand anders dan aan de behoeftige echtgenoot zelf de onmogelijkheid te wijten voor de mede-echtgenoot zijn plicht tot hulpverlening « in natura » te volbrengen, en ontvangt in dit geval het principe « *Nemo auditur turpitudinem suam allegans* » een volkomen gerechtvaardigde toepassing (3). In geval van éézijdige feitelijke scheiding is derhalve, met het oog op een gebeurlijke toekenning van onderhoudsuitkering, de kwestie der *oorspronkelijke schuld aan de scheiding hoofdzakelijk*, criterium, dat door de in voetnoot aangehaalde rechtsleer, doorgaans gevolgd door de rechtspraak, duidelijk in het licht gesteld werd en waarvan het principe geenszins door de wet dd. 20 Juli 1932 gewijzigd, doch slechts uitgebreid werd (4).

In verband met deze juridische beschouwingen en ten einde te weten of er mogelijkheid bestaat de verplichting tot hulpverlening « in natura » te doen verstrekken, dienen dan ook de omstandigheden te worden nagegaan, waarin partijen leven « hic et nunc » hun gedragingen tussen het ogenblik van het geding en het ogenblik van de feitelijke scheiding, en *vooral de omstandigheden waarin deze scheiding is ontstaan*.

In onderhavig geval, is de schuld aan de feitelijke scheiding duidelijk bewezen: oorspronkelijke aanlegster zelf, en zij alleen, draagt deze schuld. De intenering van haar echtgenoot in het hechteniskamp te L... te baat nemend, heeft zij, na eerst haar drie wettige kinderen geleidelijk te hebben verwaarloosd om deel te nemen aan fuifpartijen en, het echtelijk huis te M..., en haar drie kinderen, *einde December 1944 of begin Januari 1945*, ten slotte definitief verlaten, en haar intrek genomen te G..., alwaar zij, tot in *September 1949*, zodus gedurende bijna vijf jaar, samengeleefd heeft met een Canadees officier, en intussen een overspelig kind ter wereld heeft gebracht. Gans het getuigenverhoor, tot hetwelk overgegaan werd naar aanleiding van de door appellant ingestelde rechtsvordering tot ontkenning van het vaderschap van dit kind, heeft het wangedrag van de echtgenote en haar ondubbelzinnige beslissing om met haar echtelijk leven af te breken stellig bewezen. (zie o.m. de getuigenissen van Dr. R. D. V., V. I., echtgenote P., en B. S., echtgenote B. J.).

Zo men enigszins rekening wil houden met het waardigheidsgevoel dat elke echtgenoot normaal moet bezielen, kan men zonder van appellant een overdreven goedzakkigheid te eisen, hem toch niet verwijten dat

(1) F. Lefère: « *De feitelijke scheiding der echtgenoten* », 1945, blz. 33-34, n° 17 en blz. 110 n° 189 en 190.

Kluyskens, B.VII, uitg. 1950 — « *Personen- en Familierecht* », blz. 352, n° 393.

(2) De Page, B. I., uitg. 1948, blz. 605, n° 545bis en de rechtspraak vermeld onder noot n° 4; alsook blz. 753, 754, n° 705 en 705bis, 2°; blz. 756, n° 706: « *Si la séparation est volontaire, les tribunaux ne peuvent y avoir égard. Le devoir de secours s'exécute en nature au domicile conjugal... Si la séparation est imposée par la faute de l'un des époux... l'action en pension alimentaire est recevable contre l'époux fautif...* » Lorqu'il y a séparation de fait, le lieu où l'obligation alimentaire s'exécute, dépendra du point de savoir si l'époux créancier est ou non responsable de la séparation... Les époux vivent séparés de fait. Toute séparation volontaire est nulle. L'obligation alimentaire doit donc s'exécuter au domicile conjugal. Il n'y a d'exception que si la séparation est due à la faute du mari ou de la femme... Si la femme vit séparée de son mari, et si la séparation n'est pas due à sa faute, elle a le droit de postuler une pension alimentaire.

(3) F. Lefère: « *De feitelijke scheiding der echtgenoten* », 1945, blz. 33-34, n° 17, en blz. 110, n° 189 en 190.

(4) Hayoit de Termicourt — *Mercuriale* dd. 15 September 1938 « *La femme devant la loi civile* », blz. 30.

(2) (4) Kluyskens, B.VII, uit. 1950, « *Personen- en Familierecht* », blz. 352, n° 393, 3°.

hij, amper enkele maanden na de ontbinding van het buitenechtelijk gezin dat door zijn echtgenote gesticht werd en waardoor hij in de ergste mate geleden heeft, (het geding werd ingesteld amper zes maanden na het vertrek van de Canadese officier), deze vrouw niet bij zich heeft ontvangen. Daaraan zij nog toegevoegd dat, met het oog op een mogelijke verzoening, waarbij in dergelijke omstandigheden de meeste toegevingen toch hoofdzakelijk van de vrouw dienen uit te gaan, deze laatste echter niet bereid blijkt te willen scheiden van haar overspelig kind: het staat immers vast dat zij dit kind onder drogredenen heeft teruggehaald bij de personen, die voornemens waren het aan te nemen.

Wij kunnen dan ook de eerste rechter niet volgen, waar hij meent dat in de huidige omstandigheden geen principieel bezwaar zou bestaan tegen de opnemings van de echtgenote in het echttelijk huis, wanneer de omstandigheden er duidelijk op wijzen, dat het aan appellant niet ten kwade kan worden geduid deze hervatting van het echttelijk leven, zoniet als zedelijk onmogelijk, *althans als beslist voorbarig te beschouwen*, al heeft hij zich ook niet verzet tegen een mogelijke verzoening, die door toedoen van de echtgenote schipbreuk blijkt te hebben geleden.

Zonder dan ook de staat van beweerde behoefte van eerste geïntimeerde verder te onderzoeken, zijn wij van oordeel, dat op grond van deze feitelijke omstandigheden, in verband met de juridische principes, die een feitelijke scheiding tussen echtgenoten beheersen, de rechterlijke macht de éézijdige schuld van de echtgenote aan die feitelijke scheiding niet behoort te belonen met een uitkering tot onderhoud ten laste van haar man. Wij besluiten tot verwerping van de oorspronkelijke eis als zijnde niet gegrond.

B. Wat betreft de oorspronkelijke eisen, ingesteld door appellant tegen de 2de en 3de geïntimeerden, ouders van de eerste geïntimeerde:

1° uit naam van zijn echtgenote;

2° tot vrijwaring der tegen hem gebeurlijk uit te spreken veroordelingen.

1° De eerste rechtsvordering is blijkbaar niet ontvankelijk, daar een eis tot uitkering tot onderhoud een *onbetwistbaar persoonlijk karakter* vertoont, en derhalve door de echtgenoot alleen niet kan worden ingesteld, zonder de tussenkomst van de echtgenote, in wier voordeel die uitkering gevorderd wordt.

2° De tweede rechtsvordering, die alleen ter sprake komt, zo het Hof de oorspronkelijke hoofdzakelijke eis gegrond mocht achten — gesteunt op de bewering dat de ouders van de echtgenote *samen* met de echtgenoot hulpverlening en dienvolgens onderhoudsuitkering aan de echtgenote verschuldigd zijn. Deze mening blijkt ons volkomen verkeerd.

De verplichting tot hulpverlening rust in de eerste plaats en alleen op de mede-echtgenoot, in deze hoedanigheid, als zijnde een wettelijk gevolg van het huwelijk. De familie (bloed- en aanverwanten) kan alleen in *bijkomende orde* verplicht worden tot hulpverlening zo de in de eerste plaats verbondene, de echtgenoot, over geen voldoende inkomsten beschikt, wat hier niet het geval is, ofwel zijn door een veroordeling bekrachtigde verplichting niet naleeft. In dit geval — en alleen in dit geval — kan de mede-echtgenoot, schuldeiser van de onderhoudsuitkering, zich richten tot de familieleden op grond van de ouderlijke solidariteit en van de artikelen 205 en 206 van het B.W.

Dit subsidiair karakter van de verplichting der ouders ten opzichte van de plicht van de echtgenoot werd door Prof. Jean Dabin duidelijk in het licht

gesteld in een uitvoerige noot onder het Arrest van het Hof van Verbreking, dd. 13 Februari 1947 en het Arrest van het Hof van Beroep te Luik, dd. 8 Juli 1948, gepubliceerd in « Revue Critique de Jurisprudence Belge », jaar 1950, blz. 169 tot 192. Deze rechtsgeleerde merkt o.m. het volgende op (blz. 177):

« Avant que les articles 205 et 206 n'aient à intervenir, c'est à son conjoint que l'époux doit réclamer » le secours matériel, qui n'est que la projection, sur » le plan économique, de la solidarité produite par » l'état de mariage. Mettre à charge des parents et » alliés, sans autre distinction, les obligations spéciales » d'assistance que la loi... met à charge des époux » dans les rapports entre eux... c'est noyer les responsabilités de la « petite famille » dans celles de la » « grande famille », par conséquent méconnaître la » structure de la famille... »

En Prof. Jean Dabin verwijst naar een uitvoerige rechtsleer en rechtspraak (zie noot 2 onderaan blz. 177 en noot 1 onderaan blz. 178 op cit.), die het subsidiaire karakter van de verplichting der ouders ten opzichte van de verplichting van de echtgenoot-schuldenaar aanvaardt.

Gelet op de inkomsten van de echtgenoot, zouden de ouders van de echtgenote in de onderhavige zaak dus ongetwijfeld niet tot onderhoudsuitkering ten behoeve van hun gehuwde dochter kunnen verplicht worden, en dan nog in de veronderstelling dat de rechtsoverdracht van deze vrouw als gegrond kan beschouwd worden, wat ons inziens, zoals hierboven uiteengezet, niet het geval blijkt te zijn.

Arrest

Overwegende dat het hoofdzakelijk en het incidenteel hoger beroep tijdig werden ingesteld en regelmatig zijn naar de vorm;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis, ingeleid door de eerste geïntimeerde, strekte tot het bekomen van een uitkering tot onderhoud van 3000 frank per maand ten laste van haar man, appellant;

Overwegende dat artikel 212 van het Burgerlijk Wetboek de wederkerigheid tussen echtgenoten van de verplichtingen tot getrouwheid, hulp en bijstand huldigt, dat de man aldus tot geen uitkering tot levensonderhoud kan verplicht worden, wanneer vaststaat, dat de vrouw zonder gegronde redenen een einde aan het gemeenschappelijk leven heeft gesteld;

Overwegende dat appellant, zonder dit principe uitdrukkelijk in te roepen, nochtans elke betaling weigert en breedvoerig in zijn besluiten voor de eerste rechter en het Hof de wisselvalligheden van het echttelijk leven uiteenzet en de aandacht vestigt op het losbandig gedrag van zijn vrouw, die in boelschap heeft geleefd met een Canadees officier en een kind heeft gebaard waarvan hij, appellant, het vaderschap heeft kunnen ontkennen;

Overwegende dat eerste geïntimeerde zulks niet betwist en aldus de schuld draagt van de wanverhouding tussen partijen;

Overwegende dat de rechtbank weliswaar een verzoening tussen partijen heeft voorgesteld en aan-geprezen; dat, zo deze niet tot stand kwam, het niet uit te maken is of die mislukking moet toegeschreven worden aan de onbehandigheid van appellant, die de ertoe gepaste middelen niet heeft gebruikt, of aan de houding van de vrouw, die het overspelig kind heeft teruggehaald bij de personen, die voornemens waren het aan te nemen;

Overwegende dat geïntimeerde, die door haar los-

bandig gedrag het huwelijksleven heeft verbroken door zware tekortkomingen aan haar verplichtingen, geen aanspraak mag maken op een uitkering tot onderhoud ten laste van appellant;

Overwegende dat de door appellant tegen de tweede en de derde geïntimeerde ingestelde vordering, strekkende hetzij tot betaling van een vergoeding voor de hulp, hun in hun huishouden door eerste geïntimeerde verleend, hetzij tot vrijwaring der tegen hem uitgesproken veroordelingen, in de eerste hypothese terecht onontvankelijk werd verklaard, en in de tweede hypothese zonder voorwerp is;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord het eensluidend advies van substituut procureur-generaal Matthys, ontvangt beide hogere beroepen, verklaart het tegenberoep ongegrond en verworpt het, verklaart het hoofdzakelijk hoger beroep gegrond, doch enkel voor zover het gericht is tegen de eerste geïntimeerde, en rechtdoende, vernietigt het bestreden vonnis, waar het de eis van die geïntimeerde heeft aanvaard; bevestigt het bestreden vonnis voor zover het uitspraak heeft gedaan op de eis van de appellant tegen tweede en derde geïntimeerde;

Veroordeelt eerste geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen van haar eis, verwijst de appellant in de kosten gevallen op zijn eis tegen tweede en derde geïntimeerde.

NOOT: De huidige rechtspraak, o.m. die van het Hof van Beroep te Brussel, is er toe geneigd, in geval van feitelijke scheiding tussen echtgenoten, de man tot uitkering van levensonderhoud ten behoeve van de echtgenote te veroordelen, wanneer de man weigert de vrouw in de echtelijke woning te ontvangen om er zijn verplichting tot hulpverlening in natura uit te voeren, zelfs zo de feitelijke scheiding te wijten is aan de schuld van de vrouw, die haar man verlaten heeft om zich aan wangedrag over te leveren. (zie ook: Rép. prat., V° Aliments, nr 15, B, I° en Brussel, 3e Kamer, 23 Maart 1929, P.P. 1930, nr 9).

Bovenstaand arrest reageert tegen deze opvatting, die in de onderhavige zaak tot immorele gevolgen zou geleid hebben en ten slotte de echtgenoot er virtueel zou toe verplicht hebben een eis tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed in te stellen, wanneer hij redenen kon hebben om zulks niet te doen.

Het Gentse Hof heeft nog in dezelfde zin beslist bij een arrest van 11 Juli 1951 in zake v. V.d.B. t/ V.d.P., niet gepubliceerd.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

16 Mei 1951.

Voorzitter: M. De Groote.

Rechters: M.M. Devos en De Wulf.

Advocaten: Mrs Vandermaeren en De Riemaeker.

Bewijskracht van strafvonnissen. — Vrijsprekend strafvonnis en burgerlijke rechtsvordering krachtens de artikelen 1382 en 1383 B.W. — Na vrijspraak van het op grond van de artikelen 418 en 420 W.v.S. telastgelegde is de burgerlijke rechtsvordering tot schadevergoeding wegens dezelfde feiten niet ontvankelijk.

Het is een regel van openbare orde, dat de burgerlijke rechter gebonden is door hetgeen strafrechtelijk be-

slist werd ten aanzien van de feiten, die aan zijn oordeel onderworpen worden. De in de artt. 418 en 420 W. v. S. omschreven feiten omvatten alle burgerlijke fouten, zelfs de lichtste, zodat in geval van vrijspraak in zake onvrijwillige doding of slagen en verwondingen geen mogelijkheid meer bestaat om van de vrijgesprokene schadevergoeding te vorderen krachtens de artt. 1382 en 1383 B. W. Ook wanneer de vrijspraak berust op het niet bewezen zijn der telastgelegde feiten, is er res judicata.

In zodanig geval heeft de strafrechter erga omnes beslist, dat de telastleggingen als twijfelachtig moesten worden aangezien. De burgerlijke rechter zou met de strafrechtelijke uitspraak in tegenspraak komen, indien hij zou aannemen, dat de te lastgelegde feiten bewezen zijn. Zodoende zou de burgerlijke rechter het vertrouwen, dat aan de strafrechtelijke beslissingen toekomt, aan het wankelen brengen.

Van Eeckhout t/ Huysentruyt.

Overwegende dat de vordering tot de vergoeding strekt van de schade door de aanleggers geleden ingevolge een verkeersongeval, dat op 19 Juni 1949 plaats greep te Erembodegem en waarbij zij hun zoon Abeel Julien verloren hebben;

Overwegende dat op te merken valt, dat de verweerder op grond van die feiten strafrechtelijk vervolgd werd, onder andere wegens onvrijwillige doding en dat hij bij arrest van 19 September 1950 van het Hof van Beroep te Gent van deze strafvervolgung ontslagen werd;

Overwegende dat de eis derhalve als niet ontvankelijk dient te worden verworpen; dat de « exceptio rei judicatae » hier ambtshalve dient te worden opgeworpen; dat het namelijk een regel van openbare orde is, dat de burgerlijke rechtbanken gebonden zijn door hetgeen op strafrechtelijk gebied beslist werd aangaande de feiten, die hun voorgelegd worden; dat ten andere niet kan worden betwist dat de verdenkingen op grond van artt. 418 en 420 van het Strafwetboek, alle burgerlijke fouten inhouden zelfs de lichtste, zodat in geval van vrijspraak inzake onvrijwillige doding of slagen en verwondingen geen mogelijkheid meer bestaat de vrijgesprokene te vervolgen tot betaling van schadevergoeding op grond van de artt. 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat men tevergeefs zou opwerpen, dat de vrijspraak in casu steunt op de vaststelling door de strafrechter dat de telaste gelegde feiten niet als bewezen konden worden aangezien, zodat er geen « res judicata » zou bestaan (Rep. Prat. Dr. Belge, Vis « Chose Jugée », nrs 180 en volgende; Haus, Droit Pénal Belge, T. II, nr 1424); dat deze laatste zienswijze op zeer zeldzame uitzonderingen na door de rechtspraak verworpen wordt (Gent, 9 Augustus 1860, Pas. 1861, II, 15; Luik, 27 December 1879, Pas. 1880, II, 141; Brussel, 3 Mei 1880, Pas. 1880, II, 318; Brussel, 4 Januari 1930, Pas. 1930, II, 139; Brussel, 12 October 1928, Pas. II, 243, Luik, 31 October 1930, Pas. 1931, II, 28); dat de strafrechter, in zulk geval « erga omnes » beslist heeft, dat de telastleggingen als twijfelachtig moesten worden aangezien; dat de burgerlijke rechter hem dan ook zou tegenspreken, moest hij naderhand aannemen dat die telastleggingen bewezen zijn (zie Brussel, 11 April 1933, Pas. 1933, III, 197, en de daar vermelde referenten); dat het niet overdreven is te zeggen, dat de burgerlijke rechter zodoende de strafrechter als onbekwaam zou doen voorkomen, hetgeen ontegensprekelijk het geloof, dat men in de strafrechtelijke beslissingen moet hebben uit

hoofde van hogere sociale belangen, aan het wankelen zou brengen (zie referaten aangehaald in bovenvermeld vonnis van Brussel, dd. 11 April 1933); dat daarenboven op te merken valt dat het hier verworpen stelsel een criterium maakt op basis van het gebruik door de strafrechter van sommige uitdrukkingen, tussen dewelke deze laatste meestal geen overwegend onderscheid dient te maken;

Om deze redenen,

De Rechtbank;

recht doende in eerste aanleg en op tegenspraak:
Verklaart de vordering onontvankelijk en wijst ze dus af, verwijst de aanleggers tot de betaling der gedingskosten.

NOOT: Omtrent de invloed van het gewijsde in strafzaken op de burgerlijke rechtsvordering zie men de noot onder het vonnis van de Burgerlijke Rechtbank te Ieper, dd. 26 Februari 1947 (R. W. 1947-48, 165). Ter aanvulling van deze noot — in verband ook met het «onbillijke» van bovenstaande beslissing — moge op de regeling in Nederland gewezen worden. De artt. 1955 en 1956 van het B. W. van dit land handelen over de bewijsrechtelijke betekenis van strafvonnissen in burgerlijke zaken en luiden als volgt:

Art. 1955: «Een arrest of vonnis, in kracht van gewijsde gegaan, waarbij iemand wegens enig feit, tot straf is verwezen, zal in een burgerlijk geschil als een bewijs van dat feit worden aangenomen, behoudens tegenbewijs.»

Art. 1956: «Indien iemand van een hem ten laste gelegd feit is vrijgesproken, kan die vrijspraak bij den burgerlijken rechter niet worden ingeroepen om een eisch tot schadevergoeding af te weren.»

Anema, Van Bewijs (Asser, deel V, vierde druk), blz. 399-400, is van oordeel, dat art. 1955 in een stelsel van veel vrijer bewijsrecht, zoals dat in Nederland algemeen wordt begeerd, z.i. gevoeglijk kan vervallen.

Art. 1956 acht hij nu reeds overbodig; hij schrijft hieromtrent: «Het spreekt vanzelf, dat het oordeel van den strafrechter, dat een feit niet is bewezen, in een burgerlijk geding, waarin gansch andere, vaak minder strenge bewijsregelen gelden, het bewijs van dat feit niet kan afsnijden.»

Ook Pitlo, Bewijs en Verjaring (1940), blz. 128, is van hetzelfde oordeel: «Een vrijsprekend vonnis heeft vrije bewijskracht. Dit zou evenzoo zijn, wanneer de regel in de pen was gebleven.»

Dat de bepaling allesbehalve overbodig is, blijkt uit de — het tegenovergestelde aannemende — Franse en Belgisch rechtspraak.

Ons lijkt de Nederlandse regeling de voorkeur te verdienen. De Frans-Belgische opvatting kan immers ten opzichte van de benadeelde tot grove onbillijkheid leiden; het is immers mogelijk, dat er niet voldoende bewijzen voorhanden zijn, om degene die de schade veroorzaakt heeft, tot een straf te veroordelen, terwijl er voldoende bewijs kan zijn om aan het slachtoffer vergoeding van de geleden schade toe te kennen.

De hierboven aangehaalde Nederlandse schrijvers merken terecht op, dat de artt. 1955 en 1956 Nederlands B. W. niets gemeen hebben met het gezag van gewijsde, ofschoon zij volgen op art. 1954 (= art. 1351 C. C.), doch louter de bewijskracht van strafvonnissen betreffen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

5 Juli 1951.

Voorzitter: M. Kranzen.

Rechters: M.M. Pexsters en Leen.

Advocaten: Mrs Sevens en Verhoeven.

Bevoegdheid. — Beperkende uitlegging van art. 3/7° van de wet van 25 Maart 1876. — Ruiling van dieren. — Ontbindende voorwaarde. — Onbevoegdheid van de Vrederechter.

Art. 3/7° van de wet op de bevoegdheid van 25 Maart 1876 is een uitzondering op de algemene regel en moet derhalve in beperkende zin worden uitgelegd.

De vrederechter is dus niet bevoegd tot kennisneming van een vordering, die steunt op een bij ruiling van dieren tussen partijen bedongen ontbindende voorwaarde.

Van Vlierden t/ Schuurmans.

Gelet op de akte van hoger beroep, betekend bij geregistreerd exploit van deurwaarder Albert Smeets van Peer, dd. 31 Januari 1951, tegen een interlocutoir vonnis van de vrederechter van het kanton Neerpelt van 14 December 1950 en een eind-vonnis van dezelfde rechter van 25 Januari 1951, regelmatig in vorm van expeditie voorgebracht;

Overwegende dat de beide vonnissen vatbaar zijn voor hoger beroep en de ontvankelijkheid van het beroep niet wordt betwist;

Overwegende dat appellant persoonlijk verscheen voor de eerste rechter en dat de verklaringen welke deze rechter aanhaalt in zijn vonnis van 14 December 1950, als zijnde door partijen voor hem afgelegd, niet in twijfel mogen worden getrokken;

dat de Rechtbank derhalve moet aannemen dat appellant voor de eerste rechter heeft toegegeven op 31-10-50 een vaars geruild te hebben tegen een koe van geïntimeerde met bijbetaling van de som van 2.250 fr.; dat deze ruiling geschiedde onder de ontbindende voorwaarde dat de door hem geleverde vaars geen tekenen van tuberculose zou vertonen;

Overwegende dat het bestaan van deze ontbindende voorwaarde trouwens nog blijkt uit het feit dat appellant de vaars terugnam; dat uit ditzelfde feit, gevoegd bij het getuigschrift van veearts Oversteijns, blijkt dat de vaars werkelijk was aangetast door tuberculose;

Overwegende dat geïntimeerde, oorspronkelijk eiser, niet heeft gedagvaard op grond van het bestaan van een koopvernietigend gebrek — de door de wet in dergelijke aangelegenheden voorgeschreven termijn was trouwens verstreken en partijen hadden het mogelijke bestaan van tuberculose voorzien — maar op grond van de verwezenlijking van de ontbindende voorwaarde, welke als modaliteit aan de ruilovereenkomst werd toegevoegd, zoals hierboven wordt uiteengezet;

Overwegende dat art. 3/7° van de wet van 25-3-1876 op de bevoegdheid een uitzondering is op de algemene regel en bijgevolg in beperkende zin moet worden uitgelegd;

Overwegende dat deze wettekst bevoegdheid verleent aan de vrederechter in zake vorderingen steunend op koopvernietigende gebreken, hetgeen hier niet het geval is, en op nietigheden voortvloeiende uit gebreken van de zaak bij verkoop of ruiling van dieren;

Overwegende dat de ruiling der dieren niet nietig is maar dat deze ruiling, welke werd uitgevoerd, zou moeten ontbonden worden, omdat de ontbindende voor-

waarde verwezenlijkt is, hetgeen geenszins hetzelfde is; Overwegende dat de hoger aangehaalde wettekst geen bevoegdheid verleent aan de vrederechter om het bestaan van een ontbindende voorwaarde vast te stellen en uit dien hoofde de teruggave van zaken of de betaling van sommen te bevelen in zake ruiling van dieren, wanneer de verweerder handelaar is;

Overwegende dat terzake niet wordt betwist dat appellant, oorspronkelijke verweerder, handelaar is en in deze hoedanigheid de ruiling der dieren heeft gedaan;

Overwegende dat het hier ook niet betreft een zaak, onderworpen aan de bevoegdheid van de vrederechter luidens art. 2 in fine van de aangehaalde wet;

Overwegende dat de eerste rechter onbevoegd zijnde, de Rechtbank niet op incidenteel beroep de door hem toegekende schadevergoeding kan verhogen;

Gelet op de voorschriften van art. 2-30 tot 37 der wet van 15 Juni 1935 welke nageleefd zijn :

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, uitspraak doende op tegenspraak en in hoger beroep, verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Zegt voor recht dat de eerste rechter onbevoegd was om uitspraak te doen in onderhavig geschil en doet dienvolgens de bestreden vonnissen teniet;

Verklaart het incidenteel hoger beroep niet ontvankelijk;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van eerste aanleg en hoger beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

23 November 1950.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : M.M. Kerkhove en Dhanens.

Advocaten : Mrs Evens en J. Vandermeersch

Verkeer. — Overmacht. — Verblindings door tegenligger. — Desondanks doorrijden. — Uitwijkingsmanoeuvre.

Overmacht is een onvoorziene en onvoorzienbare gebeurtenis, die het naleven ener verplichting onmogelijk maakt, terwijl de verplichte daaraan geen schuld heeft en zich niet aan de gebeurtenis heeft kunnen onttrekken. Het doorrijden in geval van verblindings levert niet steeds een fout op, o.m. niet wanneer de verblindings op het ogenblik van de kruising is geschied, zodat de verblinde bestuurder niet tijdig heeft kunnen reageren. Wanneer echter een verblinde autobestuurder, die door waarschuwingen op zekere afstand door middel van lichttekens het dempen van de lichten van een tegenligger niet verkregen heeft, blijft doorrijden, begaat hij een fout door niet-naleving van artikel 42 van het reglement op de verkeerspolitie. Een uitwijkingsmanoeuvre, d.w.z. een op het laatste ogenblik door een autobestuurder gewaagde manoeuvre om een ongeval te vermijden, dat op andere wijze niet kon vermeden worden, kan een geval van overmacht opleveren, voor zover de gevaarlijke toestand niet aan het toedoen van de autobestuurder te wijten is.

Bulcaen t/ Timperman en Scheen.

Overwegende dat de eis strekt tot de hoofdelijke betaling door verweerders, als schadevergoeding, van

de sommen van 19.223 fr. + 7.000 fr. + 25.000 fr., samen 72.223 fr., vermeerderd met de compensatoire interesten vanaf 18 November 1948, voor de schade berokkend door een botsing waarvoor, volgens eiser, verweerders samen aansprakelijk moeten worden gesteld;

Overwegende dat alleen verweerder Timperman pleitbezorger gesteld heeft; dat verweerder Scheen geen pleitbezorger gesteld heeft, en dus verstek heeft laten gaan bij nalatigheid om te verschijnen;

Overwegende dat eerste verweerder opmerkt dat de eis geen steun vindt in een vervoerovereenkomst, welke nooit tot stand kwam, maar enkel steunt op artikel 1382 B. W.;

Dat hij beweert dat aan zijn kant het ongeval het gevolg is geweest van een noodtoestand en overmacht, door een derde persoon veroorzaakt;

Dat inderdaad eerste verweerder niet enkel verblind werd door de lichten van de door tweede verweerder bestuurde auto, terwijl de tweede verweerder in dronken toestand verkeerde, en links en rechts reed, wilde manoeuvres uitvoerende, maar ook plots het stuur naar rechts moest omgooien om op het nippertje een botsing met de auto van Scheen te vermijden, hetgeen de aanrijding met een niet verlichte vluchtheuvel van de tram ten gevolge had;

Dat hij dus gedwongen werd schielijk en allerhaastigst een uitwijkingsmanoeuvre uit te voeren had;

I. In feite :

Overwegende dat op 18 Maart 1948, rond 21 u. 30, verweerder Timperman, komende uit Keulen, in de Jullicherstrasse reed in de richting van Aken; dat het donker was en regende;

Overwegende dat op zeker ogenblik een voertuig uit de tegenovergestelde richting kwam afgereden, met brandende koplampen, van links naar rechts zwenkende;

Overwegende dat eerste verweerder, daar hij verblind was, tot driemaal toe van koplicht tot stadslicht overging, om aan de aankomende bestuurder te vragen zijn lichten te dempen doch te vergeefs;

Dat hij, verblind zijnde, in botsing kwam met een niet verlichte vluchtheuvel van de tram;

Overwegende dat Timperman met grote snelheid reed (getuigenis Elisabeth Senden);

Overwegende dat gebleken is dat verweerder Scheen, bestuurder van de vrachtwagen, die de auto Timperman tegemoet kwam, in staat van dronkenschap verkeerde;

Overwegende dat Scheen op 7 Maart 1949 veroordeeld werd door de Rechtbank te Aken wegens het kruisen van een rijtuig met zijn grote lichten, zodat hij verblinden kon, en wegens het voeren van auto-rijtuig in staat van dronkenschap;

Dat hij berispt werd door het Engels krijgsgerecht;

II. In rechte :

A. Principieel :

Overwegende dat de fout van tweede verweerder tengevolge zijner veroordeling vaststaat;

Overwegende dat de noodtoestand of overmacht een onvoorziene en onvoorzienbare gebeurtenis is, welke het naleven ener verplichting onmogelijk gemaakt heeft, zonder schuld van de verplichte, en waaraan deze zich niet heeft kunnen onttrekken;

Overwegende dat het voortrijden in geval van verblindings niet altijd een fout opleveren zal, o.m. niet wanneer de verblindings op het ogenblik van het kruisen geschiedt, zodat de verblinde bestuurder niet tijdig heeft kunnen reageren (Novelles : Code de la route, blz. 256; Hof Beroep Lnik, 5 November 1931, Bull.

Ass. 1932, blz. 326; Corr. Rechtb. Brussel, 26 October 1935, Rev. Gén. Ass. et Resp. 1936, n° 2053; Nouvelles : Code de la route, blz. 401);

Overwegende echter dat, wanneer een autobestuurder, verblind vanaf zekere afstand, door middel van een verwittigingstekens gegeven door het snel aansteken en uitdoven van zijn schijnwerpers (artikel 85 wegcode), het dempen der lichten van de aankomende auto niet bekomen heeft, niettemin is blijven doorrijden, deze een fout begaat door het niet naleven van artikel 42 der wegcode;

Overwegende dat een uitwijkingsmanoeuvre, d.w.z. een manoeuvre, op het laatste ogenblik gewaagd door een gebruiker om een ongeval te vermijden, dat anders niet kan vermeden worden, ook een geval van overmacht opleveren zal (Nouvelles : Code de la route, blz. 454 en 55), voor zoveel de gevaarlijke toestand door die gebruiker niet geschapen werd (Verbr., 5 December 1906, Pas. 1906, I, blz. 122; Corr. Brussel, 17 Januari 1930, Bull. Ass. 1930, blz. 174; Beroep Brussel, 20 Januari 1932, Rev. Acc. Trav. 1932, blz. 270);

Overwegende dat blijkt uit de bundel, dat eerste verweerder, nadat hij verblind geweest was, tot drie-maal toe het verwittigingssignaal deed werken (verklaring Timperman), dat hij snel reed (verklaring Senden); dat de autobestuurder, die uit tegenovergestelde richting kwam, zijn kruislichten niet aanstak; dat niettemin Timperman, totaal verblind zijnde, voortgereden heeft;

Overwegende dat noch Timperman, noch Bulcaen, noch enig andere getuige, tijdens het onderzoek gewag gemaakt heeft van een op het laatste ogenblik verrichte uitwijkingsmanoeuvre;

Dat eerst nu, twee en een half jaar na de feiten, voor het eerst daarvan gesproken wordt;

Overwegende dat dit feit ook niet bewezen is;

Overwegende dat eerste verweerder dus ook dient aansprakelijk gesteld te worden voor de schade;

Dat deze aansprakelijkheid « in solidum » is, daar ieder der daders een fout begaan heeft, zonder dewelke de schade niet zou ontstaan zijn;

B. Betreft het bedrag der schade : (zonder belang).

zodat het door de rechter niet mag worden toegepast.

Een veroordeling wegens een bij een huiszoeking op 5 December 's ochtends om 5 uur 8 minuten vastgesteld overspel is derhalve nietig.

O. M. en B. M., b. p. t/ W. J.

Aangezien de feiten bewezen zijn, doch dat zij ongrondwettelijk, dus ondoeltreffend, te weten bij middel van een nachtelijke huiszoeking, vastgesteld werden;

Aangezien inderdaad luidens art. 10 der Grondwet de woning onschendbaar is en er geen huiszoekingen mogen geschieden dan overeenkomstig de wettelijke bepalingen;

Dat luidens algemene rechtsleer en rechtspraak dien-aangaande art. 76 der « Constitutie van 22 Frimaire jaar VIII » als richtlijn dient, waar het alle nachtelijke huiszoekingen verbiedt, uitgenomen in enkele bijzondere gevallen die zich ter zake niet voordoen, zoals hulpgeroep binnenshuis, vordering van de eigenaar, brand en dergelijke niet ter zake dienstige omstandigheden;

Aangezien respectievelijk het Decreet van 4 Augustus 1806 en later het oud art. 1037 van het wetboek van burgerlijke Rechtsvordering ten opzichte der huiszoekingen het begrip « nacht » naar werkelijkheid en zelfs volgens de seizoenen omschreven hadden, te weten overeenkomstig de astronomische nacht, zodat de geest van onze Grondwet alsook van hogervermeld art. 76 Constitutie Jaar VIII geëerbiedigd bleven;

Aangezien het nieuw artikel 1037 Rv. (K.B. nr 300 van 30-3-1936, art. 46) de schakering van het begrip « nacht » volgens de seizoenen en zodoende de werkelijkheid van dit begrip « nacht » verwaarloost, daar het zelfs in de Winter huiszoekingen vanaf 5 uur 's morgens toelaat;

Dat ter zake dan ook de huiszoeking om 5 uur en 8 minuten plaats greep en dus overeenkomstig met het nieuw artikel 1037 Rv. geschiedde;

Aangezien het nochtans op 5 December om 5 uur 8 minuten nog nacht is, zodat ter zake de toepassing van het voormeld nieuw artikel 1037 Rv. praktisch het grondwettelijke verbod van nachtelijke huiszoekingen afschaft;

Aangezien gezegde afschaffing niet door een wet, doch alleen door een K.B. geschiedde en dat aldus dit K.B. nr 300 in zijn art. 46 tegen de grondwet indruist;

Dat luidens art. 107 der Grondwet de Rechtbanken de ongrondwettelijke K.B. niet zullen toepassen;

Aangezien overigens het arrest van Verbreking dd. 24-5-1948 (Pas. 1948-1-334) niet vaststelt, dat voormeld K.B. nr 300 met de geest van art. 10 onzer Grondwet en van art. 76 « Constitutie 22 Frimaire Jaar VIII » zou stroken;

Dat wel integendeel voormeld arrest alsook o.m. het arrest van het Hof van Beroep te Gent dd. 7-5-48 (Journal des Tribunaux 1948, blz. 444) op het beginsel van art. 10 Grondwet en van art. 76 Constitutie Jaar VIII duidelijk de nadruk hebben gelegd;

Aangezien de veroordeling van verdachte ter zake een toepassing van het ongrondwettelijk K.B. nr 300 zou uitmaken en strijdig met art. 107 der Grondwet zou zijn;

Om deze beweegredenen :

Rechtdoende op tegenspraak,
Spreekt de Rechtbank verdachte vrij enz.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

8e Kamer. — 18 Mei 1951.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Mehauden.

O.M. : M. Raeymaekers.

Advocaten : Mrs Sneyers en Callewaert.

Huiszoeking. — Begrip « nacht ». — Ongrondwettelijkheid van art. 46 van het K.B. nr 300 van 30 Maart 1936 tot wijziging van art. 1037 Rv.

Het decreet van 4 Augustus 1806 en art. 1037 oud Rv. omschreven het begrip « nacht » ten opzichte der huiszoekingen naar de werkelijkheid en zelfs volgens de seizoenen (dus de astronomische nacht).

Art. 46 van het K. B. n° 300 van 30 Maart 1936 tot wijziging van art. 1037 oud Rv. heeft die schakering naar de seizoenen laten vallen en zodoende de werkelijkheid van het begrip « nacht » verwaarloost, daar het zelfs in de winter huiszoeking van 's morgens 5 uur af toelaat. Dit K.B. is in strijd met de grondwet (art. 10) daar het praktisch het grondwettelijke verbod van huiszoeking bij nacht afschaft

CORRECTIONELE RECHTBANK TE GENT

2e Kamer. — 15 Februari 1951.

Voorzitter : M. Bevernaege.

Rechters : M.M. Maes en De Vriendt.

O.M. : M. Ingels, Subst. Procureur des Konings.

Advocaten : Mrs Nuyttinck, Steyaert en Chabot.

Aansprakelijkheid wegens onvoorzichtigheid. — Verhuuring van kano aan jongeling van minder dan 16 jaar, zulks in strijd met gemeenteverordening. — Fout. — Mede-aansprakelijkheid van de ondergeschikte van de verhuurder. — Slachtoffer zelf voor 4/5 verantwoordelijk. — Door de moeder geleden zedelijke schade.

Een kanoverhuurder, die in strijd met een gemeenteverordening een kano verhuurt aan een jongeling van minder dan 16 jaar, begaat een fout, waarvoor hij aansprakelijk is. Deze fout wordt niet weggenomen door het feit dat de jongeling onvoorzichtig, onbehendig of wild op het water is geweest.

De ondergeschikte van de kanoverhuurder is mede-aansprakelijk. Slachtoffer zelf is voor 4/5 verantwoordelijk.

Aan de moeder van het slachtoffer ex aequo et bono 50.000 fr. toegekend wegens zedelijke schade.

O.M. en Michiels b.p. t./ Rombout en Feys

Overwegende dat sedert vele tientallen jaren bootjes worden verhuurd ten behoeve van eenieder, op alle waters en ook op de Leie ;

Overwegende dat zulks doorgaans roeibootjes betreft ; dat deze roeibootjes een zekere lengte en breedte hebben, die voldoende zijn om hun een passende stabiliteit te geven; dat er in het algemeen zeer weinig gevallen zijn waarin deze roeibootjes omslaan of ongelukken veroorzaken dank zij hun voldoende afmetingen en gewicht ;

Overwegende dat nu echter in de laatste jaren de kanosport heeft toegenomen; dat deze kano-vaartuigjes geen roeiboten zijn met brede vorm en voldoende gewicht, doch ranke bootjes van lichte bouw, die voortgedreven worden door paddels, waarbij de kanovaarder ter verlaging van het metacenter praktisch op de bodem van het vaartuig blijft gezeten ;

Overwegende dat deze bootjes, indien zij van voldoende grootte zijn, geen speciale behendigheid vergen, doch dat zij in tegenstelling met de roeiboten te rank zijn om onbehendigheid of onvoorzichtigheid toe te laten;

Overwegende dat de kano ter zake een lengte had van 5 meter en een breedte van 0,70 meter; dat zulks een normale kano daárstelt van voldoende afmetingen, in zijn soort ;

Overwegende dat geen enkele reglementering verbiedt kano's te verhuren, welke ook hun afmetingen of hun bouwtrant zouden zijn ;

Overwegende dat het bouwen, onderhouden, opbergen van kano's veel goedkoper is dan wat roeiboten betreft; dat de goedkopere prijs van verhuring aldus aantrekkelijker is voor jonge lieden, alsook het feit dat deze in een ranker, schijnbaar sneller bootje varen en dichter bij het wateroppervlak gezeten zijn ;

Overwegende nochtans dat, daarnaast een groter gevaar bestaande, de verhuurders van dergelijke kayaks nog voorzigtiger moeten zijn dan andere vaartuigverhuurders; dat hun niet kan ontgaan dat nu en dan een dergelijk bootje omslaat, al was het

maar door het speels gedoe van de varenden en de rankheid van het vaartuig ;

Overwegende echter dat ook aan de verhuurders niet kan gevraagd worden zich te omringen van een volledige veiligheid; dat het immers altijd mogelijk is dat iedere jongeling een beetje speels en onvoorzichtig met een bootje zou omgaan; dat bijvoorbeeld in landen, waar doorgaans zeilboten in huur gegeven worden, de jongeling die zulk een vaartuig gaat besturen zich zelf rekenschap moet geven of hij ja dan niet voldoende ervaren is in het behandelen der zeilen en dat de verhuurder niet bij voorbaat bij machte is te weten of de vaarder bekwaam en voorzichtig is ;

Overwegende dat ten aanzien van deze moeilijkheden voor de vaartuigverhuurder het gemeentereglement enigszins ter voorkoming van ongelukken een minimum voorzorg heeft bevolen : het vereiste dat de jongeling ten minste 16 jaar oud moet zijn ;

Overwegende dat de eerste verdachte dit minimum en nochtans zeer wijze gebod van de gemeente over het hoofd heeft gezien; Overwegende dat het zonder belang is dat het slachtoffer vergezeld was van een jongen van 17 jaar; dat het slachtoffer immers ook een paddel hanteerde en dus trouwens wel degelijk het karakter had van een samenvarende en niet enkel van een meevarende ;

Overwegende dat de fout van de eerste betichte niet uitgewist wordt door het feit dat de jongelingen onvoorzichtig, onbehendig of wild zouden geweest zijn op het water; dat het bedoelde reglement van de gemeente hen gebod te ongerstellen dat een jongen beneden de 16 jaar altijd als onvoorzichtig dient beschouwd te worden ;

Overwegende dat Rombaut dient beschouwd te worden als de aangestelde van Feys; dat het zonder belang is te weten dat Rombaut een percentage in de winst kreeg; dat er geen kwestie kan zijn van een associatie; dat trouwens niet eens aangehaald wordt dat Rombaut deelde in het verlies, de schade of het onderhoud ;

Overwegende dat niet bewezen is dat de jongelingen in het bootje zouden gestapt zijn en weggevaren zijn zonder voorafgaande goedkeuring van de verdachten ;

Overwegende dat de feiten, ten laste gelegd van de verdachte Rombaut, bewezen zijn ;

Overwegende dat het feit B een bestanddeel uitmaakt van het feit A; dat voor deze feiten samen slechts één straf dient te worden toegepast, de zwaarste;

Overwegende anderzijds dat er ten voordele van de verdachte Rombaut verzachtende omstandigheden bestaan, voortspruitende uit de afwezigheid van vroegere zware straffen ;

Overwegende dat de feiten, ten laste gelegd van de tweede verdachte, niet bewezen zijn ;

Wat betreft de eis van de burgerlijke partij ;

Overwegende dat de eis van de burgerlijke partij ontvankelijk is; Overwegende dat de burgerlijke partij enkel vergoeding vraagt wegens morele schade; Overwegende dat de zedelijke schade van de moeder ex aequo et bono bepaald wordt op 50.000 fr.

Overwegende dat vier vijfden der verantwoordelijkheid bij het slachtoffer zelf berusten, dat de verdachte Rombaut anderzijds slechts voor een vijfde verantwoordelijk dient te worden gesteld, omdat het slachtoffer zelf gebrek aan voorzichtigheid heeft aan de dag gelegd; dat deze verdachte dus slechts één vijfde van het morele leed van de B.P. dient te vergoeden ;

.....

VREDEGERECHT TE ANDERLECHT

4 September 1950.

Rechter : M. Deckmyn.

Advocaten : Mrs Gillard en L'evens.

Arbeidsongeval. — Bepaling van het basisloon ter berekening van de aan de weduwe van het slachtoffer toekomende lijfrente. — Toepassing van artikel 6, lid 2, van de wet van 28 September 1931. — Alleen het normale loon voor acht uur werk per dag komt in aanmerking. — Maximumbedrag van het jaarlijks basisloon. — Gerechtskosten.

Wanneer het slachtoffer van een arbeidsongeval van 20 October tot 31 December van het aan het ongeval voorafgegane jaar bij de thans aangesproken werkgever, van 1 Januari tot 30 Juni van het jaar van het ongeval bij een ander werkgever, en van 1 Juli tot 20 October (dag van het ongeval) opnieuw bij de thans aangesproken werkgever gewerkt heeft, mag in het bedrag van het jaarlijkse basisloon ter berekening van de aan de weduwe toekomende lijfrente, het bij de andere werkgever verdiende loon niet worden opgenomen. In dat geval wordt het aan het slachtoffer uitbetaalde werkelijk loon slechts verhoogd met het gemiddelde loon, dat aan gelijksoortige arbeiders wordt toegekend gedurende het tijdperk, nodig voor het volledig maken van het jaar (art. 6, lid 2, van de wet van 28 September 1931).

Onder «basisloon» moet niet worden verstaan het loon, dat aan de arbeider werkelijk is toegekend voor een arbeid van meer dan acht uur per dag zonder inachtneming van de gepresteerde overuren.

De wet van 14 Juni 1921, die de arbeidsduur tot 8 uur per dag of 48 uur per week beperkt, strekt immers tot bescherming van de arbeider en is van openbare orde. Alleen het loon, toegekend krachtens een wettig aangegane overeenkomst — dus niet in strijd met voormelde wet van 1921 — kan voor de bepaling van het basisloon in aanmerking komen.

Het jaarlijks basisloon voor het berekenen der weduwerente mag 20.000 fr. per jaar overschrijden; het wetsbesluit van 9 Juni 1945 heeft immers het minimum van dat basisloon op 12.000 fr. en het maximum op 60.000 fr. bepaald.

De gerechtskosten in zake arbeidsongevallen moeten steeds door de werkgever of door zijn verzekeraar worden gedragen, tenzij wanneer de door het slachtoffer of zijn rechthebbende ingestelde vordering een roekeloos en krenkend karakter mocht vertonen (wet 22 Maart 1948).

Meert, Wwe van Zeebroeck t./Van den Meerssche.

Aangezien uit het op 19 April 1950 tussen partijen en in hoger beroep door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel, 12de kamer, gewezen vonnis blijkt dat de echtgenoot van eiseres ten gevolge van een bij verweerder gebeurd werkongeval op 20 October 1947 gestorven is ;

Aangezien dit vonnis verweerder veroordeelt om aan eiseres de in dergelijk geval krachtens artikel 4, 2° A van de wet van 28 September 1931, houdende samenordering van de wetten, betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen, aan de weduwe van het slachtoffer toegekende lijfrente te betalen ;

Aangezien de rechtsvordering er toe strekt het be-

drag van deze rente vast te stellen op 9.841,60 fr. 's jaars ;

Aangezien verweerder beweert dat deze rente slechts 4.373,52 fr. 's jaars kan belopen, daar hij de eiseres aanwrijft drie vergissingen te begaan bij het berekenen van het jaarlijkse basisloon ;

1° Vooreerst neemt zij ten onrechte als jaarlijks basisloon het totaal bedrag van al de in de loop van het jaar, dat zijn dood voorafging, door haar echtgenoot ontvangen lonen, vermits het slachtoffer gedurende een gedeelte van dat jaar, meer precies van 1 Januari 1947 tot 30 Juni 1947 niet in dienst stond van verweerder, maar van een andere werkgever, namelijk van Robion Léon, steenweg op Gent, 62, te Kobbelem ;

2° Vervolgens meent zij ten onrechte, dat het jaarlijks basisloon het bedrag is van al de in de loop van het jaar, dat zijn dood voorafging, door haar echtgenoot ontvangen lonen, want dit loon is de bezoldiging van 12 uur arbeid per dag, terwijl slechts rekening mag gehouden worden met een loon voor 8 uur arbeid per dag, daar de wet van 14 Juni 1921, de arbeidsduur tot acht uur per dag beperkte ;

3° Ten slotte neemt zij ten onrechte als jaarlijks basisloon een bedrag, dat 20.000 fr. te boven gaat terwijl het wettelijk maximum van het jaarlijkse basisloon bij artikel 8 par. 4 van de wet van 15 Mei 1929 op 20.000 fr. bepaald werd ;

Wat het eerste bezwaar betreft :

Aangezien niet betwist wordt dat het slachtoffer, overleden op 20 October 1947, van 1 October 1946 tot 31 December 1946 en van 1 Juli 1947 tot 30 September 1947 bij verweerder en van 1 Januari 1947 tot 30 Juni 1947 bij de heer Léon Robion gewerkt heeft ;

Aangezien art. 6, al. 2 van de wet van 28 September 1931, houdende samenordering van de wetten betreffende de vergoeding voortspruitende uit de arbeidsongevallen, luidt als volgt : « Betreft het arbeiders die » sedert minder dan één jaar in de onderneming werkzaam zijn, dan wordt onder loon verstaan het hun » toegekende werkelijke loon verhoogd met het gemiddelde loon dat aan gelijksoortige arbeiders wordt » toegekend gedurende het tijdperk nodig voor het volledig maken van het jaar » ;

Aangezien eiseres dus ten onrechte in het bedrag van het jaarlijkse basisloon het van 1 Januari 1947 af tot 30 Juni 1947 door haar echtgenoot bij een werkgever in wiens bedrijf, namelijk dit van de heer Robion, het dodelijk ongeval niet gebeurd is, ontvangen loon opneemt ; (Verbreking, 1e kamer, 15 Mei 1913, Pas. 1913, T.I. blad 246) ;

Aangezien uit een door de N. V. Grands Etablissements d'Elevage Rector Allaert et Fils te Zellik, tot dewelke partijen zich hebben gewend om de aan werklieden van dezelfde categorie en leeftijd als die van het slachtoffer toegekende gemiddelde bezoldiging te kennen, afgeleverd attest blijkt, dat dit loon in 1947 netto: 325 fr. (in speciën) plus 245 fr. (voordelen in natura) in het geheel 570 fr. bedroeg per week ;

Aangezien in casu voor het berekenen van het jaarlijks basisloon rekening dient gehouden te worden met een weekloon van 570 frank en 2280 fr. per maand voor de tijdruimte gaande van 1 Januari 1947 tot 30 Juni 1947 ;

Wat het tweede bezwaar betreft :

Aangezien krachtens art. 6 al. 1 en 2 van de wet dd. 28 September 1931, houdende samenordering van de wetten betreffende vergoedingen van de werkon-

gevallen door «basisloon» voor de vaststelling der vergoedingen dient te worden verstaan, het werkelijk loon, dat overeenkomstig het arbeidscontract aan de arbeider werd toegekend;

Aangezien de rechtspraak en de rechtsleer het niet eens zijn over de betekenis van de woorden «aan de arbeider werkelijk toegekende loon» (Burg. Rechtb. Charleroi, 14 December 1948 — Bull. Ass. Jan. Feb. 1949 blad. 53): de eenen houden zich aan de letterlijke zin van deze woorden, d.i.: het in feite door het slachtoffer in de loop van het jaar dat een ongeval voorafging ontvangen loon; de anderen beamen het door het Hof van Verbreking in een van het onderhavige verschillende geval toegepast beginsel, te weten: het loon dat het slachtoffer normaal had moeten ontvangen voor 8 u. arbeid per dag zonder inachtneming der gepresteerde overuren (Verbreking 23 Oct. 1919, Pas. 1919-1-231);

Aangezien er aanleiding toe bestaat in dit geval de door hoger vermeld arrest van het Hof van Verbreking gehuldigde interpretatie toe te passen en dienvolgens voor de berekening van de rente slechts rekening te houden met een jaarlijks loon dat slechts 8 u. arbeid per dag vergoedt (Burg. Rechtb. Hoei 10-10-1947, Pas. 1947, III, 62; Vrederecht Brugge 1e kanton 26-2-1944, Bull. Ass. 1944 blad 222);

Aangezien inderdaad de wet dd. 14 Juni 1921, die de arbeidsduur tot 8 uur per dag of 48 uur per week beperkt, de bescherming van de arbeider nastreeft en van openbare orde is;

Aangezien het hoofddoel van deze wet bestaat in de bescherming van de fysieke en zedelijke gezondheid van de arbeider «door hem niettegenstaande zijn gewettigd verlangen te beletten de duur van zijn arbeid op te voeren om meer te verdienen en aldus een grotere dagelijkse inspanning te leveren, dan die, welke de wetgever openbaar als normaal heeft aangezien» (Burg. Recht. Brussel 25-2-1946, J. T. 1946, blad 228);

Aangezien deze wet «het geval van acht uur arbeid per dag aan de arbeider waarborgt, tevens als een minimum voor het berekenen van het basisloon als een maximum door de noodwendigheden van de sociale gezondheidsleer opgelegd»; (Delaruvière en Namèche, 2e uitgave, 1947, blad 361, nr 312);

Aangezien «de werkelijke bezoldiging», door art. 6 al. 1 en 2 van het K.B. van 28 September 1931, houdende samenordering van de wetten betreffende de werkongevallen, bedoeld, enkel het krachtens een wetlike overeenkomst betaalde loon kan zijn, met andere woorden, het loon bepaald overeenkomstig de uitdrukkelijke bepalingen van de wet dd. 14-6-1921, tot beperking van de arbeidsduur en waarbij overigens voor zover nodig, deze onder de bepalingen van de vroegere wet, dd. 24 December 1903, stilzwijgend werden ingetrokken, die er mede onverenigbaar zijn, maar slechts in de mate van deze onverenigbaarheid;

Aangezien niet aangevoerd wordt dat, door meer dan 8 uur per dag te werken, de echtgenoot van de eiseres het genot had van een der door de wet van 14 Juni 1921 beperkend voorziene afwijkingen van de maximum arbeidsduur;

Aangezien, weliswaar, op 21 October 1948, door het Hof van Verbreking (Bull. Ass. Maart-April, blad 185) beslist werd, dat de wet van 14 Juni 1921 op de vergoeding der werkongevallen slechts toepasselijk is, wanneer het basisloon van een in een bedrijf, waar de normale arbeidsduur geregeld minder dan 8 u. per dag bedraagt tewerkgestelde werknemer of van een in een al dan niet voortdurende onderneming bij tussenpozen tewerkgestelde werknemer of belast met een werk, dat minder werkuren bedraagt dan het

normaal getal werkuren in het bedrijf, hypothetisch dient vastgesteld;

Aangezien dat, zo dit arrest beslist dat de wet van 14 Juni 1921 slechts toepasselijk is in de gevallen, waarin het normaal basisloon dient te worden berekend, daaruit naar de verklaring van de commentator van dit arrest, niet noodzakelijk voortvloeit, dat deze wet in andere gevallen niet van toepassing is, namelijk in onderhavig geval, want het zou slechts door een argument «a contrario» door afleiding zijn, dat men er toe komt te beweren dat deze wet in de andere gevallen niet toepasselijk is;

Aangezien dienvolgens om de betwiste rente te berekenen, bij het gemiddeld loon van 570 frank per week voor de tijdruimte van 1 Januari 1947 tot 30 Juni 1947, het bedrag van het door het slachtoffer tijdens de periode, dat het in dienst van verweerder was, namelijk van 1 October 1946 tot 31 December 1946 en van 1 Juli 1947 tot 30 September 1947, werkelijk ontvangen netto weekloon dient te worden gevoegd, doch met uitsluiting van het gedeelte, ontvangen voor overuren bij de dagtaak, dit is voor meer dan 8 uur;

Aangezien uit de «in tempore» door verweerder aan de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid gedane aangifte blijkt dat hij van 1 October 1946 tot 31 December 1946, 512,30 fr. netto per week aan het slachtoffer betaalde; anderdeels uit de door verweerder op 20 October 1947 ingediende «aangifte van ongeval» blijkt, dat hij sedert Juli 1947, dit is sedert de wederindiensttreding van het slachtoffer, een bruto weekloon van 600 fr. plus kost en inwoning, geraamd op 35 fr. per dag, zijnde 741 fr. netto per week uitbetaalde;

Aangezien verweerder beweert dat het aan het slachtoffer uitbetaalde loon twaalf uur per dag bezoldigde, terwijl eiseres integendeel beweert, dat wijlen haar echtgenoot slechts 8 u. per dag werkte;

Aangezien, alvorens verder recht te spreken aangaande het bezwaar, aan eiseres, die de bewijslast draagt, dient te worden bevolen door alle rechtsmiddelen, het getuigenverhoor inbegrepen, te bewijzen dat tijdens het jaar, dat het overlijden van haar echtgenoot voorafging, deze niet meer dan 8 uur per dag gewerkt heeft, dit onder het voorbehouden recht voor de verweerder het tegenbewijs van dit feit te leveren;

Wat het derde bezwaar betreft:

Aangezien verweerder ten onrechte beweert dat het jaarlijkse basisloon voor het berekenen van de rente 20.000 fr. niet mag overschrijden;

Aangezien inderdaad de besluitwet van 9 Juni 1945 (Staatsblad dd. 5 Juli 1945) het minimum van dit basisloon op 12.000 fr. en het maximum op 60.000 fr. bepaald heeft;

Wat de terugbetaling van de kosten voor de lijkdienst betreft:

Aangezien het debat dienaangaande dient heropend te worden;

Wat de proceskosten betreft:

Aangezien het enig artikel van de wet van 22 Maart 1948 (Staatsblad dd. 26-3-1948), dat van de beginselen van artikel 130 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering afwijkt, bepaalt dat de gerechtskosten in zake werkongeval altijd door de werkgever of zijn verzekeraar moeten gedragen worden, tenzij wanneer de rechtsvordering door het slachtoffer

of zijn rechthebbende ingesteld, een roekeloos en krenkend karakter vertoont;

Aangezien de huidige rechtsvordering blijkbaar geen roekeloos en krenkend karakter vertoont;

Aangezien bijgevolg de proceskosten ten laste van verweerder moeten gelegd worden;

WERKRECHTERSRAAD TE MECHELEN

18 Mei 1951.

Voorzitter : M. Waegemans.

Rechtskundig bijzitter : M. De Ridder.

Ondernemingsraad. — Verzoek tot ongeldigverklaring ener verkiezing van een ondernemingsraad. — Niet-ontvankelijk wegens niet-oproeping in verzoening (toepasselijkheid van art. 55, lid I, van de wet van 9 Juli 1926). — Onwettigheid van artikel 9 van het Regentsbesluit van 11 Januari 1950.

Daar art. 9 van het Regentsbesluit van 11 Januari 1950 als bevoegde rechtsmacht de Werkrechtssraad aanwijst, moet aangenomen worden, dat de wetgever bedoeld heeft de in de organieke wet van 9 Juli 1926 op de Werkrechtssraden geregelde procedure in zake ondernemingsraden toepasselijk te verklaren. Art. 55, lid 1 dezer wet, schrijft de voorafgaande oproeping in verzoening voor op straffe van niet-ontvankelijkheid van het verzoek. Deze verplichting is van openbare orde, zodat partijen noch uitdrukkelijk, noch stilzwijgend daarvan vermogen af te wijken.

De bepaling van art. 9 van het Regentsbesluit van 11 Januari 1950, bepalend, dat het verzoek rechtstreeks bij de Werkrechtssraad kan worden ingediend, is ongeldig, daar de uitvoerende macht geen enkele wet mag veranderen of aanvullen zonder daartoe bij de wet speciale opdracht te hebben gekregen.

A. en cs. t/ N.V. Sidal.

Aangezien bij verzoekschrift in datum van 23 Maart 1951, bij aangetekende brief verzonden aan de griffie van de werkrechtssraad, een veertigtal arbeiders van de N.V. Sidal te Duffel, beroep aantekenen tegen de uitslag der verkiezing, gehouden op 19 Maart 1951, ten einde een ondernemingsraad op te richten;

dat hun beroep steunt op twee middelen, nl. : 1° overtreding van art. 9 van het Regentsbesluit van 13 Juli 1949, dat voorziet dat de voorzitter van elk bureau door het ondernemingshoofd wordt gekozen, in overleg met de syndicale afvaardiging van het personeel, of, zo er geen bestaat, met de meest representatieve organisaties van de arbeiders der onderneming;

2° Overtreding van art. 11 van het Regentsbesluit van 13 Juli 1949, dat bepaalt dat de in de onderneming aanwezige kiezers tot de verkiezing moeten worden opgeroepen ten minste vijf dagen voor de verkiezing;

dat zij vragen dat «de heren werkrechtssraden hun beroep onvankelijk zouden verklaren en voor recht zouden zeggen dat de verkiezing die aldaar d.w.z. bij de N.V. Sidal plaats gehad heeft, ongeldig is»;

Aangezien de aanleggers niet gevraagd hebben de vraag eerst in verzoening te behandelen en er ook geen verschijning in verzoening heeft plaats gehad;

dat derhalve de vraag moet worden gesteld of het verzoek, zoals ingeleid, zonder eerst de oproeping tot verschijning in verzoening te bewerkstelligen, onvankelijk is of niet;

Aangezien de wet van 20 September 1948 in algemene bewoordingen heeft aangestipt welke weg moet gevolgd worden wat betreft het beroep tegen de uitslag van verkiezingen voor ondernemingsraden, zonder echter de te volgen rechtspleging nauwkeurig aan te stippen, en in artikel 24 aan de uitvoerende macht heeft overgelaten de zorg om de rechtsmacht aan te duiden die zal bevoegd zijn om er over kennis te nemen;

dat dus dient vermoed — vermits art. 9 van het Regentsbesluit van 11 Januari 1950 als bevoegde rechtsmacht de werkrechtssraad aanduidt — dat de wetgever bedoeld heeft de rechtspleging beschreven in de wet van 9 Juli 1926, te behouden en toepasselijk te maken;

dat deze laatste wet, op verplichte wijze, in artikel 55, lid I, de oproeping in verzoening voorziet op straffe van niet-ontvankelijkheid der vraag (Braas, Précis de procédure civile, blz. 523);

dat deze verplichting om eerst in verzoening te verschijnen van openbare orde is, en partijen aan zulke verplichting van openbare orde, noch uitdrukkelijk noch stilzwijgend afbreuk kunnen doen;

Aangezien weliswaar art. 9 van het Regentsbesluit van 11 Januari 1950 voorziet dat rechtstreeks de vraag mag ingeleid voor de werkrechtssraad;

Maar aangezien de uitvoerende macht geen enkele wet mag veranderen of aanvullen, zonder daartoe door de wet speciale opdracht te hebben gekregen;

dat, zoals reeds gezegd, de wet van 20 September 1948 wel aan de uitvoerende macht het recht toekent de bevoegde rechtsmacht aan te wijzen, maar niet om de rechtspleging voorzien voor de aan te wijzen rechtsmacht, te veranderen;

dat, waar de uitvoerende macht door Regentsbesluit van 11 Januari 1950, toch, zonder wettelijke opdracht, de rechtspleging voor de werkrechtssraden verandert, art. 107 der Grondwet aan de rechtsmachten verbiedt toepassing te doen van onwettelijke besluiten;

dat artikel 9 van het Regentsbesluit van 11 Januari 1950 onwettelijk zijnde, in zoverre het verandering brengt aan de rechtspleging voor de werkrechtssraden, de werkrechtssraad ervan geen toepassing mag doen, en van ambtswege de niet-ontvankelijkheid van huidige vraag, bij gebreke aan oproeping in verzoening, moet opwerpen (zie hierover Werkrechtssraad van beroep te Brussel dd. 27-2-1950, Jurisprudence du louage d'ouvrage, 1950, 51, met noot van R.G.; — zie eveneens noot van R.G. onder arbeidsgerecht van beroep te Brugge dd. 4-9-1950, Jurisprudence du louage d'ouvrage 1951, 17);

Om deze redenen,

de werkrechtssraad van het gebied Mechelen beslissende op wederspraak en in eerste aanleg, verklaart de vraag niet-ontvankelijk; legt de kosten ten laste van aanleggers.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

MEDEDELINGEN

DE 7de CONFERENTIE INZAKE INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT EN DE CONFERENTIE OVER DE VERKOOP

De 7e Haagse Conferentie inzake Internationaal Privaatrecht werd zopas tijdens de maand October gehouden. Daar de 6e Conferentie terug gaat tot 1928, heeft het 23 jaren geduurd vooraleer het werk van de unificatie der conflictenregelen kon hernomen worden.

Als leden van de 7e zitting, die door Prof. Offerhaus gepresideerd werd, moeten eerst vermeld worden de leden van de vroegere zittingen: Italië, Frankrijk, de Beneluxlanden, de 4 Scandinavische landen, Duitsland, Zwitserland, Spanje, Portugal, Oostenrijk en Japan. De actieve deelneming van Groot-Brittannië moet aangestipt worden als een belangrijke vooruitgang. Daarentegen waren de landen van Oost-Europa afwezig, met uitzondering van Joegoslavië, dat een waarnemer gezonden had. De Belgische delegatie bestond uit de heren van Dievoet, Lilar, Grégoire, Vauthier, Frédéricq, van Hecke en van der Gucht. De h. van Dievoet werd geroepen tot het voorzitterschap van een der 4 Commissies waarover het werk der Conferentie verdeeld werd. Onder de buitenlandse afgevaardigden kwamen veel leidende kenners van het Internationaal Privaatrecht voor, o.m. de heren Cheshire, Niboyet, Meijers, Batifol, Perassi, Sauser-Hall, Gutzwiller, Trias de Bes en anderen.

Een schitterende organisatie en een sterke wil tot overeenstemming hebben het de Conferentie mogelijk gemaakt op drie weken besprekingen zeer betekenisvolle resultaten te bereiken. Drie ontwerpen van nieuwe conventies werden opgesteld, de Conventie van 1905 over het burgerlijk procesrecht werd herzien en tenslotte werd een ontwerp-statuuut van de Conferentie opgemaakt ten einde aan haar verdere werkzaamheden een doorlopend karakter te geven.

* * *

Betreffende de wet toepasselijk op de internationale verkoop van lichamelijke roerende goederen was de 6e Conferentie in 1928 vastgelopen op een fundamenteel meningsverschil inzake de autonomie der partijen zodat zij geen andere oplossing gevonden had dan het opmaken van drie alternatieve ontwerpen. Ingevolge de arbeid verricht in 1931 door een speciale commissie, met als rapporteur Prof. Julliot de la Morandière, heeft de 7e Conferentie haar besprekingen kunnen centeren op een nauwkeurige en wel geredigeerde tekst, waaraan zij slechts zeer lichte wijzigingen gebracht heeft.

Het ontwerp van Conventie is gesteld in een eenvoudige taal. Het gaat uit van de ruimste partij-autonomie, maar laat daarnaast het voorbehoud van de openbare orde ook op ongebreidelde wijze tot gelding komen. Bij afwezigheid van uitdrukkelijke of stilzwijgende aanduiding door de partijen, is de toepasselijke wet de domiciliaire wet van de verkoper of van de koper naar gelang de bestelling in het een of in het ander land werd ontvangen. Het ontwerp staat ook op het standpunt van een enige *lex contractus* toepasselijk op alle contractuele vraagstukken, met als enige uitzonderingen de bekwaamheid der partijen, de vorm van het contract en de vormen van het onderzoek der koopwaar.

De Conventie regelt enkel de obligatoire gevolgen van de verkoop, w.o. ook begrepen de overdracht van het risico. De eigendomsoverdracht daarentegen zou in een afzonderlijke Conventie moeten behandeld wor-

den. Daarentrent is men het tijdens de besprekingen principieel eens geworden over de toepassing van de *lex rei sitae* maar de werking van dat principe in de verschillende mogelijke gevallen moet nog verduidelijkt worden. Dat is voor verdere werkzaamheden voorbehouden. Dezelfde beslissing werd genomen met betrekking tot de bevoegde rechtbank in zake internationale verkoop, daar hieromtrent de meningen over de vraag der exclusieve of alternatieve bevoegdheid sterk verdeeld zijn gebleken.

* * *

Betreffende de erkenning van de rechtspersoonlijkheid van buitenlandse vennootschappen, verenigingen en stichtingen, heeft de Conferentie moeten rekening houden met een fundamenteel meningsverschil over de aanduiding van de wet waaronder de rechtspersoonlijkheid verkregen wordt. Volgens de Angelsaksische opvattingen — die ook door Duitsland, Zwitserland en Italië bijgetreden werden — is het de wet die nageleefd werd bij het vervullen der formaliteiten van oprichting. Voor verschillende andere landen, w.o. België en Nederland, is het de wet van de plaats waar de zetel daadwerkelijk gevestigd is, d.i. de plaats waaruit het centraal beheer uitgaat. Het is niet mogelijk gebleken een duidelijke keuze te maken tussen die twee systemen. Men heeft een compromis aangenomen als volgt. Principieel volgt men het Engelse stelsel, maar de landen die gehecht zijn aan het criterium van de daadwerkelijke vestiging blijven vrij de rechtspersoonlijkheid niet te erkennen van vennootschappen die in het buitenland zijn opgericht, maar die hun zetel daadwerkelijk gevestigd hebben op hun grondgebied.

Het ontwerp van Conventie maakt een onderscheid tussen enerzijds de organismen waarbij het verkrijgen der rechtspersoonlijkheid gebonden is aan formaliteiten van registratie of publiciteit en anderzijds de organismen die de rechtspersoonlijkheid verkrijgen zonder zulke formaliteiten (b.v. onze vennootschap onder firma). Voor deze laatste categorie wordt de rechtspersoonlijkheid verkregen onder de wet van het land waarmede het contract van vennootschap of vereniging de nauwste aanknoping vertoont.

De verplichting tot erkenning van de rechtspersoonlijkheid wordt op algemene wijze gevestigd voor vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Het ontwerp houdt ook bepalingen in betreffende de vennootschappen, verenigingen en stichtingen die niet met rechtspersoonlijkheid zijn bekleed. Het geeft regelen voor het geval van samensmelting en voor het geval van overbrenging van de statutaire zetel uit het een land in het ander. Het spreekt zich niet uit over de toelating tot de bestendige uitoefening van de maatschappelijke activiteit, daar deze vraag overgelaten wordt aan de wet van het land van erkenning.

Het type van de Conventie zou men « semi-open » kunnen noemen, omdat de staten die niet vertegenwoordigd waren bij de 7e Conferentie er zullen kunnen toetreden maar anderzijds zal elke ondertekenende Staat de werking van zulke toetreding kunnen uitsluiten wat hem betreft. Dat de Conventie kon gesloten worden is in grote mate te danken aan de handige vastberadenheid waarmede Prof. van Dievoet de Commissiebesprekingen geleid heeft.

* * *

Tegen de algemene verwachting in heeft de Conferentie een ontwerp van Conventie goedgekeurd, waardoor het *renvoi* (terug- en verdere verwijzing) in beperkte mate toegepast wordt. Daar een algemene aanvaarding van het principe onmogelijk bleek, is het ontwerp beperkt tot het eenmaken van de uiteen-

lopende oplossingen die het gevolg zijn van het naast elkaar bestaan van het systeem van de nationaliteit en van het systeem van de woonplaats. Ook al is er een duidelijke evolutie merkbaar ten gunste van het systeem van de woonplaats, toch schijnt die dualiteit vooralsnog niet uitgeschakeld te kunnen worden. In het ontwerp komt het woord *renvoi* helemaal niet voor. Het werd verbannen wegens de leerstellige critieken die het opwekt. De Conventie heet eenvoudig « *Convention pour régler les conflits entre la loi nationale et la loi du domicile* ».

Het ontwerp bevat 3 regelen die tot een eenvormige oplossing leiden in drie van de vier gevallen waarin de nationale wet en de domiciliaire wet beide in aanmerking komen. Het enige niet opgeloste geval is dat waar de tegenstelling de scherpste is omdat de nationale Staat de toepassing van de nationale wet voorschrijft, terwijl de domiciliaire Staat de toepassing van de domiciliaire wet voorschrijft.

Het ontwerp houdt een eenvormige definitie in van de vrij gekozen woonplaats als zijnde de « *résidence habituelle* ». Het begeeft zich daarentegen niet op het terrein van de wettelijk opgelegde woonplaats. Het geeft slechts een gedeeltelijke oplossing in zake erfrecht daar het niet toepasselijk is telkens de *lex rei sitae* in aanmerking komt.

In zijn geheel genomen stemt het ontwerp overeen met de bepalingen voorzien in het ontwerp van eenvormige Benelux-wet inzake internationaal privaatrecht. De goedkeuring van de Conventie mag beschouwd worden als een persoonlijk succes voor Prof. Meijers die er met veel talent en doorzettingsvermogen voor gestreden heeft.

* * *

De Conferentie heeft een statuut aanvaard voor haar toekomstige werkzaamheden. Daarin wordt voorzien dat de gewone zittingen principieel om de vier jaar zullen plaats vinden. Tussen twee zittingen in zullen de werkzaamheden verricht worden door een Vast Bureau met internationale samenstelling, dat in Den Haag zal arbeiden onder het gezag van de Nederlandse Staatscommissie voor de codificatie van het internationaal privaatrecht.

De grondslagen voor een samenwerking tussen de Raad van Europa en de Haagse Conferentie werden eveneens onderzocht. Het ontworpen accoord bepaalt dat de Raad van Europa alle bij hem aanhangige kwesties die de eenmaking van het internationaal privaatrecht betreffen zal verzenden naar de Conferentie, terwijl anderzijds de Conferentie het resultaat van haar werkzaamheden aan de Raad zal overmaken.

* * *

De 7e Conferentie inzake Internationaal Privaatrecht werd gevolgd door een tweede diplomatieke conferentie, eveneens bijeengekomen op uitnodiging van de Nederlandse Regering en gewijd aan het onderzoek van het ontwerp van eenvormige wet over de verkoop dat voorbereid werd door het *Institut international pour l'unification du droit privé* te Rome.

Deze tweede Conferentie werd gepresideerd door de h. Pilotti, voorzitter van het Romeins Instituut. Het aantal vertegenwoordigde landen was enigszins hoger dan bij de 7e Haagse Conferentie. De Belgische delegatie bestond uit de hh. van Dievoet, Frédéricq, van Hecke en van der Gucht.

Onder de deelnemers moet in de eerste plaats vermeld worden, Dr. Ernst Rabel, die zopas de leiding van het beroemde *Institut für ausländisches und internationales Privatrecht*, opnieuw op zich genomen heeft, na meer dan 10 jaar in de Verenigde Staten doorgebracht te hebben en wiens uitgebreide comparatieve kennis de bewondering afdwingt. Naast hem

werden de besprekingen beheerst door de andere opstellers van het ontwerp, vnl. de hh. Bagge, Meijers, Hamel en Wortley.

Het ontwerp van eenvormige wet is een oorspronkelijk werk dat mogelijk gemaakt werd door een diepgaande historische studie van het vergelijkend recht. Het leunt vooral bij de Scandinavische wetten aan. Het streeft er naar de wetsconflicten uit te schakelen, maar slaagt daarin enkel voor de gevolgen van de verkoop, terwijl de geldigheidsvereisten van het contract onderworpen blijven aan de nationale wet, die toepasselijk verklaard wordt op grond van de conflictenregelen van het *forum*. Het is slechts toepasselijk op de internationale verkopen, zodat het zijn plaats komt innemen naast de niet-geunifieerde nationale wetten, die toepasselijk blijven op de inlandse verkopen.

Het ontwerp regelt het overgaan van het risico op zelfstandige wijze, zonder rekening te houden met de eigendomsoverdracht, omdat de verscheidenheid van opvattingen over deze laatste vraag nog te acuut lijkt om de unificatie mogelijk te maken. Met betrekking tot de sanctie der contractuele verplichtingen vindt men in het ontwerp een vrij scherpe opvatting daar de mogelijkheid om gerechtelijke termijnen van respijt te krijgen formeel uitgesloten wordt. In plaats daarvan werkt het ontwerp met het begrip « *délai raisonnable* » dat uit de zakenpraktijk komt. Tegen de absolute uitschakeling van de termijnen van respijt werden bezwaren geopperd door de Belgische en Luxemburgse delegaties. In verband met de vrijstelling der contractuele verplichtingen heeft het ontwerp de daarover bestaande verscheidenheid van wettelijke bepalingen weten te overbruggen met aan de rechter de richtlijnen te geven dat hij de bedoeling der partijen bij het sluiten van het contract moet ontleden om te ontdekken welke eventualiteiten zij normaal wel en welke eventualiteiten zij normaal niet op zich moesten nemen.

De Conferentie heeft haar werkzaamheden beëindigd met het aanstellen van een Commissie — waarvan Prof. Frédéricq deel uitmaakt — belast met de herziening van de tekst in het licht van de tijdens de algemene bespreking naar voren gebrachte opmerkingen. De Commissie zal ook moeten kennis nemen van het tot dusver door het Romeins Instituut verrichtte werk betreffende het tot stand komen van contracten in het algemeen en zij zal de mogelijkheid en wenselijkheid moeten onderzoeken om die regelen op te nemen in de wet over de verkoop. G. van Hecke.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE TE ANTWERPEN

8 November 1951: Ontvangst der stagisten

De kleine vergaderzaal der Vlaamse Conferentie was Donderdag, 8 November, de trefplaats van de eerste jaarsstagisten der Antwerpse Balie. Zij hadden talrijk aan de uitnodiging van het Conferentiebestuur gehoor verleend, in zoverre hunne militaire verplichtingen hen daarvan niet weerhielden.

Afgezien van het Conferentiebestuur, werd de samenkomst ook vereerd door de aanwezigheid van de heer Stafhouder en van de oud-voorzitters, heren Jules Franck en Walter Opsomer.

Voorzitter Ooms, alvorens het woord te nemen, liet de gaven van hartelijkheid en gastvrijheid circuleren

onder vorm van sigaren, porto en dgl. De stagisten bewezen, inzake het open maken van flessen, geen verdere aanduidingen of lessen te behoeven.

Onnodig te zeggen dat de Voorzitter dan ook in een gezellige atmosfeer het welkomwoord kon uitspreken. Vermits zijn jonge toehoorders de oude, edele traditie van de Conferentie nog moesten leren kennen, zette hij de principes uiteen die bij de stichting der Vlaamse Conferentie hadden voorgezeten. Hij hoopte dat de stagisten zeer trouw de bijeenkomsten zouden bijwonen en beloofde de gulle, confraternele steun van alle leden der Conferentie, opdat de nieuw-ingeschrevenen het eerste contact met de balie zouden kunnen nemen in een atmosfeer van vriendschap en begrip.

De heer Stafhouder voegde vaderlijke raadgevingen toe aan deze van de Voorzitter. Hij wees op de grote plicht der hoffelijkheid tegenover de magistratuur, de eer en tevens de minder aangename belevingen van de Pro-Deopleiter, het nut van trage, degelijke opgang naar een renderend advocatenkabinet, de noodzakelijkheid van harde studie voor elk der behandelde zaken.

Mr Clerckx werd plotseling en gans onvoorbereid aangeduid om zijn jonge confraters te vervangen en namens hen een woord van dank en appreciatie uit te spreken. Het dankwoord nam een zeer sierlijke vorm aan en getuigde van een gezonde zelfstandige wijze van denken.

Zo werden meer dan twintig jonge confraters effectief opgenomen in de grote gemeenschap der Balie te Antwerpen. J.M.

9 November 1951: Het fiscaal forfait

De grote zaal van de Kapel van Boergondie liep geleidelijk aan vol met confraters, die bijzonder waren aangetrokken door het belangrijk onderwerp, dat Mr Paul De Schrijver, secretaris der Orde zou behandelen en dat aan de orde van de dag was gekomen door het Referendum desag. georganiseerd door het Verbond der Belgische Advocaten.

De rijk gedocumenteerde spreker begon met de uitslag toe te lichten die het Referendum te Antwerpen had gekend. Ongeveer 95 % der confraters hadden zich uitdrukkelijk of stilzwijgend voorstander van het forfait verklaard.

Mr De Schrijver begon vervolgens een kleine historische terugblik op het belastingsstelsel, zoals de leden der Balie dit hadden zien ontwikkelen sedert het begin dezer eeuw. Het patent vormde één der eerste, en vanzelfsprekend forfaitaire aanslagen, na oorlogs opgevolgd, onder Engelse invloed, door income-tax en supertax. Van dan af dateren dagboeken en kwijtingsstroken.

Welhaast komt het huidige stelsel aan de beurt. De controol is vooral sedert 1947 fel verscherpt en omvat o.m. de verplichting tot het houden van een speciale boekhouding en het afleveren van speciaal ge-agreëerde kwijtingen. Spreker critiqueert de boekhouding die praktisch met dezelfde zorg en moeite dient gehouden als deze van een ingeschreven handelaar, maar niet met identieke bewijskracht wordt aangevaard door de fiscus.

De huidige wet behelst een uitdrukkelijk vermoeden van fraude met een belastingsprocent dat daarom hoger werd geplaatst. Deze toestand is onbillijk en bovendien beledigend. Het Verbond der Belgische Advocaten reageerde aanhoudend, doch met eerder onbeduidend gevolg.

Ook het vraagstuk der inschrijving van sommen, toekomend aan derden, en de kwestie van fiscale controol op de Postcheckuittreksels worden aangeraakt door de spreker.

Deze licht dan de voordelen en meer nog de «vormen» van het forfait toe, om een zo vruchtbaar mogelijke bespreking uit te lokken.

Oud-stafhouder Boelens is de eerste die het woord neemt. Als afgevaardigde van de Balie in de centrale besprekingen doet hij belangrijke mededelingen die het begrip «forfait» toelichten. Dit begrip, de latere interventies zullen het bewijzen, is niet klaar: het kan omvatten «de taxatie op een bepaald bedrag», bekomen door het gemiddelde te nemen der laatste drie inkomstenjaren, het kan eveneens de mogelijkheid beduiden die de belastingsplichtige heeft om de taxatiebasis te bespreken in een onderhoud met de bevoegde controleur, het kan uiteindelijk enkel de uitgaven-posten op forfaitaire wijze bepalen bv. een niet te bewijzen procent van het inkomen.

Over de mogelijkheid van het doorvoeren van het forfait ontstaat een gedachtewisseling: sommige optimistische advocaten stellen het systeem in de onmiddellijke toekomst, terwijl de meer pessimistischen het niet te realiseren achten.

Interventies van Mrs Tricot, Biltris, Wittemans en Mevr. Russinger, betreffen de «betekenis» van het forfait.

Mr Victor houdt een aandachtig beluisterd betoog over de morele zin van het forfait in zijn meest oorspronkelijke betekenis. Van zijn kant drukt de heer Stafhouder Van der Planken zijn zorg uit voor de taxatie der stagisten en jongere confraters, ten wier opzichte de fiscus vaak ongelovig staat en wier treurige inkomsten niet geloofwaardig worden geacht uit materialistische overwegingen.

Voorzitter Mr Ooms bundelt alle suggesties samen. Hij dankt de geëerde voordrachtgever en behaalt applaus over de tekst van een dagorde, die aan het Verbond der Belgische Advocaten wordt gericht. J.M.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeids-gerechten, - n° 6, 1951.

Félix J.: Les tribunaux du travail. Propositions de réforme. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Gemeenterecht - 10° afl., Oktober 1951.

Onderwijzend personeel. — Erediensten. — Gemeenteraad. — Kerkhof. — Pensioenen.

Nederlands Juristenblad - Afl. 39 van 10 Nov. 1951.

Prof. Mr R. D. Kolléwijn: Nederlands-Indonesische Privaatrechtelijke Verhoudingen. — H. Kremer: Huurprijsvaststelling en de taak van de Kantonrechter. — C. Küppers: Pacht, m.o. Prof. Mr C. Polak. — Mr L. Keyzer: Schenkingen tussen echtgenoten, m.o. van Red. — Prof. Mr J. M. van Bemmelen: De Nieuwe wet op de V. V.

Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie - n° 4216 van 10 November 1951.

G. H. M. van Arendonk †. — Mr J. M. Polak: Het rechtskarakter van de boedelscheiding. — Mr A. G. Lübbers Jr.: Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Bewijs en Verjaring.

Recueil général de l'Enregistrement et du Notariat - novembre 1951.

Loi sur les baux commerciaux en vue de la protection du fonds de commerce. — Taxes assimilées au timbre. — Dépôt salarié. — Vente publique mobilière. — Entreprise d'ouvrage. — Taxe sur les locations mobilières. — Taxe de transmission.